

UDAL

PREMSA FORAN

NUMERO 27 - NOVEMBRE - DESEMBRE 1997

Associació de Premsa Foran
Carrer Pancesa, núm 22
07240 - Sant Joan

CONSERVES

Rosselló

Tàperes - Olives - Bacallà - Vinagre - Olis

ROSSELLÓ MALLORCA:

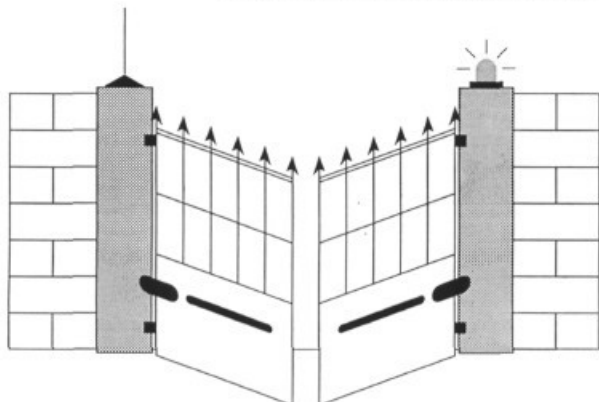
CTRA. DE INÇA A ARTÀ, KM. 9.
07430 LLUBÍ - MALLORCA
TELS. (971) 52 20 29 - 52 22 11
FAX. (971) 52 25 54

ROSSELLÓ SEVILLA:

CTRA. SEVILLA A PUEBLA, KM. 10.
APARTADO DE CORREOS Nº 27
41100 CORIA DEL RIO - SEVILLA
TEL. (95) 477 08 88 • FAX. (95) 477 46 63

M. ALOMAR

FABRICACIÓ I AUTOMATITZACIÓ DE PORTES

PORTES I AUTOMATISMES

**BASCULANTS - CORRADERES
ABATIBLES - ENROLLABLES**

C/. Creu, 23 - Tel. 52 23 83 - 07430 LLUBÍ (Mallorca)

UDOL

NÚM. 27
NOVEMBRE-DESEMBRE 1997
Revista bimestral de Llubí

Edita:

Associació Cultural Udol
Dipòsit legal: PM-253-1993

Equip de redacció:

Caterina Gelabert i Perelló
Biel Gelabert i Perelló
Esperança Llompart i Vanrell
Maria Antònia Molinas i Ramis
Xisca Munar i Ferrer
Xesc Perelló i Felani

Portada:

Udol

Fotografia:

Pep Planas
Nicole Haber
UDOL

Publicitat:

Esperança Llompart i Vanrell
C/Bernat Coll, 2
Telèfon: 52 25 27

Han col·laborat:

Club d'esplai "Es Turó"
Antoni Contestí
Jordi Soler
Aina Salom
Guillem Mulet

Assessorament lingüístic:

Antoni Contestí i Vives
Sílvia Ribas Nicolau

Correspondència:

Revista Udol
C/Traginers, 51
07430 - Llubí
Telèfon: 52 23 12
Fax: 52 21 14

Adreça electrònica:

udol@usa.net

Imprimeix:

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

500 exemplars

Els articles publicats en aquesta revista
sols expressen l'opinió dels seus autors

EDITORIAL

DE LA MANCA DE ... , PER ON COMENÇAR ESTIMATS REIS D'ORIENT?

Benvolguts Gaspar, Melcior i Baltasar:

Aquest Nadal hem cantat nades, com gairebé cada any, però enguany ho hem fet gairebé a les fosques. Es veu que l'Ajuntament no té ni per a bombetes o és que no reparàreu estimats Melcior, Gaspar i Baltasar la il·luminació nadalenca? O és que no ho acabàreu de veure bé? Idò sí, el punt més fosc de Mallorca semblava ser Llubí. Sabem que vosaltres anant a altres pobles del voltant us heu sentit ben il·luminats, però potser algú del nostre poble que no va visitar Campanet, Moscarí o Selva no pensi el mateix que nosaltres. En canvi, si hi heu anat, segur que estareu d'acord amb nosaltres. Sembla, estimades Majestats, que de "llum" n'hi ha ben poc al nostre Ajuntament, i així ho hem "vist" aquestes festes en els carrers i a la plaça. Poc i fus!

I què me'n direu de la Nit de Cap d'Any? Discoteca a plaça. La música gairebé no deixà sentir les primeres campanades del nou any. Tampoc poguérem gaudir de les rialles i dels comentaris que fa la gent davant l'esdeveniment; aquest renou que ens agrada tant, el murmuri de l'excitació, el repàs a tot un any de ventures i algunes desventures... Tot això esdevingué interromput per sons dissonants (sense afany de menysprear cap tipus de creació musical, no pensam que fos la més adient per a l'ocasió). I després alguns sentiren: "Molts d'anys i feliç 1998", i que no sigui dit, que sigui així. Queda clar, per això ja us escrivim perquè l'any que ve vosaltres, que teniu bo, ens porteu això que us demanam: que al nostre poble no hi manqui allò que és necessari i que hi sobrin els domassos. I de llums segueix la nostra història. El local de les entitats culturals, inaugurat ja fa prop de dos mesos, és un autèntic caos. L'escala és un autèntic parany, els "culturitadors" del poble no tenen llum ni per pujar els escalons. I no hem d'oblidar la cursa d'obstacles que els improvisats "atletes" han de superar per arribar a la il·luminació total. Així i tot no voldríem deixar de dir que un lladre ho tendria difícil si volgués robar un exemplar de la revista; és possible que se'n dugués un quadre pel cap, un tambor pel peu o una corda pel coll. Per aclarir-nos, els locals de les associacions culturals encara no han rebut els rètols promesos fa tant de temps. Podem dir que són uns locals "oberts a tothom" i "tancats a tots". Ningú té claus dels locals, sempre són oberts i només hi ha una clau per obrir la porta principal. Nosaltres no necessitam clau pel nostre local perquè la porta no es pot acabar de tancar, i no contarem res de l'època de pluja; brou pertot. Les associacions, entre elles l'Udol, esperen impacients la reunió concertada amb la batlessa abans de la inauguració dels locals per solucionar aquests problemes i per signar un conveni d'utilització dels locals.

Aquesta manca de serietat per part de l'equip de govern amb les entitats, unes entitats que només necessita per omplir un programa de festes de Sant Feliu o de la festa de l'Ermita, també es reflecteix en el seu "programa cultural", planificat un dia per l'altre. ...s aquesta la noció que teniu, estimades Majestats, d'una bona planificació? ...s curios veure com la gent no s'assabenta de res del que es fa al poble, com per exemple els dos concerts de música clàssica a l'església o l'homenatge de GOM Teatre a Guillem d'Efak. Manca de públic per manca d'informació o per propaganda nefasta.

Creis vosaltres que això és una mostra de les ganes que té el poder de fer el poble ignorant? La premsa no és suficient per informar tots els llubiners i ens agradaria que recordàssiu al nostre equip de govern que existeix un mitjà de comunicació local, Udol (per fer més memòria), que és llegit per gairebé tot el poble i que podria convertir-se en un bon comunicador dels actes que l'Ajuntament "planifica" o es proposa realitzar (o deu ser perquè realment fan les coses hora per hora?)

Allò més curiós és que existeix un acord de plenari en el qual es deixà clar que érem l'associació que rebia manco ajut amb la subvenció i que per compensar aquest fet rebíem doblers de l'Ajuntament a través de la publicitat que ens enviarien. Encara l'esperam després del tercer número de llavors ençà!

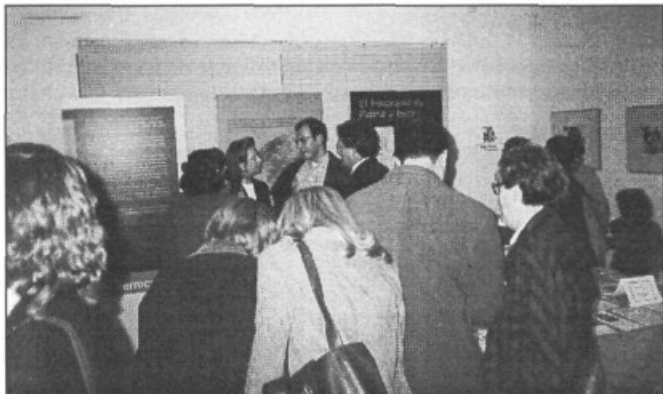
Quan passen els femeters pel nostre poble? El dia de recollida va ser per uns quants dies un misteri, les bosses esperaren impacients al carrer, passant fred. Fou també això una manca d'informació al llubiner? Que quedi al judici del lector i de vosaltres Majestats.

Us agrairíem que ens féssiu tornar el Llubí que volem, ja que sembla que vivim en un poble abandonat, o no? Bosses de fems pels carrers, a l'entrada un poliesportiu abandonat, farcit de brut i amb unes instal·lacions desaprovechades (han resultat ser una despesa innecessària, el poble no les pot fer servir). Mancances, mancances, mancances...

Això sí, tenim un passeig per arribar frescs a la mort, una placeta mòbil pels bons esperits, una escola grisa perquè la imaginació dels nostres fills toqui de peus a terra i no es pugui enlairar i algunes coses més que en aquesta carta ja no hi caben. Res més, tan sols una forta abraçada i fins a l'any proper, esperant de tot cor que poseu remei a totes aquestes mancances.

LA FIRA'97

Els actes per la celebració de la Fira començaren el disabte 22 de novembre amb la inauguració de les exposicions. A la sala del casal d'entitats s'hi pogueren veure les exposicions de "El tren a Mallorca", cedida per SA NOSTRA, "Miralls de publicitat", cedida per Rafel Munar i "Programes de Sant Feliu", cedida per Pere Sabater. A més a més a cada sala

Mª Antònia Munar semblava escoltar Gabriel Alomar amb gran atenció

del casal cada una de les associacions havien muntat diferents exposicions per a celebrar l'obertura del nou local. A les 20.00 h. del mateix dia l'associació d'empresaris de Llubí havia organitzat una conferència sobre el futur de les PIME a la sala de sessions de l'ajuntament. A la conferència únicament va presentar-se el president de l'entitat després que l'anassin a cercar i de públic hi va assistir únicament una persona. Pareix que la conferència no feia ni ganes fins i tot a l'Associació d'Empresaris de Llubí. El diumenge 23, la companyia Estudi Zero va representar l'obra de teatre "Rondalles Mallorquines". El

Els dàtils, torrons, bessons i llepolies no mancaren a la Fira

preu de l'entrada havia de ser de 300 pessetes i l'ajuntament s'havia d'encarregar de cobrar aquests doblers però com que a Llubí tenim les arques plenes i a rebossar cap representant de l'equip de govern es va dignar a cobrar-les. A les 19 h. la Banda de Tambors i cornetes va actuar per a la inauguració del Casal d'Entitats Culturals i Esportives. A la sala de la revista Udol vàrem muntar una exposició-resum de fotografies i de totes les revistes que hem tret fins ara. A la sala dels "Taparers en Festa" i dels Tambors i Cornetes hi havia trofeus i fotos recordant diferents moments de les entitats. El CDA Llubí va exposar fotografies d'antics equips i el GELL va exposar cartells, fotografies i utensilis per a l'escalada. Enguany la Fira va caure el dia de Santa Catalina, això doncs Catalines i Catalins de Llubí tenien un doble motiu per celebrar festa. La fira d'enguany no va ser tan concorreguda com en anteriors ocasions, però el que no deixa passar la gent passí el que passí és la benedictina del matí. Aquí si que no podem fallar. Devers les 17.30 a la Biblioteca Municipal hi va haver "L'Hora del conte". Dos

Ajudem el caragol a arrencar l'herba, a arrencar l'herba, ajudem

contacontes s'estrenaven en l'ofici. Els nervis els dominaven moments abans de l'actuació, però una vegada començada l'actuació se'n desferen com a dos remells. Els dos neòfits són na Maria Antònia Molinas i en Xesc Perelló. Tots dos eixos claus en la confecció de la revista Udol i des de que s'han endinsat en el món de la faràndula els haurem de tenir una mica més de respecte del que ja els teníem. Després dels contes la Tercera Edat va cloure la seva exposició de brodat i les seves magnífiques bunyoleres varen endolcir els nostres paladars. El diumenge 30 a l'església hi va haver un concert de música clàssica a càrrec del grup Xaloc. I fins aquí varen durar els actes de "Sa Fira'97".

CONSTRUCCIONS DE PEDRA I MARGERS, S.L.

COPEMA Margers

TREBALLS DE PEDRA EN GENERAL
COL·LOCACIÓ DE BARRES I REIXATS
RESTAURACIÓ DE CASES
CONSTRUCCIÓ EN GENERAL

C/. Sa Carretera, 89
07430 LLUBÍ - Mallorca

Tels.: Jaume 55 22 43
Mòbils 908 53 78 61
907 86 85 42

CLEAN MARKET
S.L.

- Productes químics
- Accessoris sanitaris
- Consumibles de paper
- Equipament institucional

Detergents ús industrials

Tel. - Fax. 85 70 70

**AGENDA CULTURAL DE
"SA NOSTRA" A LLUBÍ**

El 23 de novembre, sota el patrocini de "Sa Nostra", "Estudi Zero" va presentar la funció teatral "Rondaies Mallorquines". En aquest espectacle es representaren fragments de diverses rondalles intercalades en la rondalla de "l' Amor de les tres taronges". Un mes després, concretament el 20 de desembre, poguérem veure, les onze persones que hi assistiren, "Poeta en bicicleta", un muntatge poèticomusical de "Gom Teatre". És un homenatge al desaparegut Guillem d'Efak. Finalment i també sota el patrocini d'aquesta entitat bancària el dia de Cap d'Any el "Trio Clàssic" va oferir un concert de música clàssica a l'església parroquial.

**DE NOU L'AMPA ORGANITZÀ
EL CONCURS DE BETLEMS**

Els germans Socias, amb un betlem de filferros de colors, aconseguiren el 1r lloc.

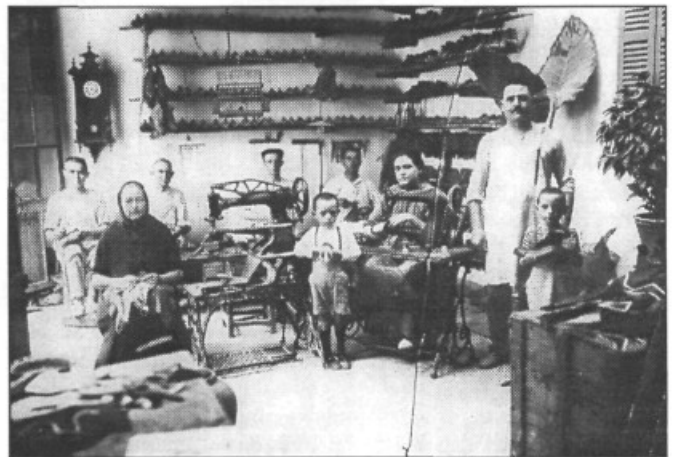
Com ja és costum des de fa un bon grapat d'anys de nou l'Associació de Mares i Pares del col·legi públic Duran-Estrany tornà a organitzar i coordinar el concurs de betlems. El 26 de desembre el jurat, format per membres de la junta directiva de l'AMPA, regidors de l'ajuntament i per diferents integrants de les diferents associacions culturals del poble, entre elles l'UDOL, visità el capvespre un bon caramull de betlems que els al.lots havien elaborat amb molta cura i precisió. Després de deliberar una estona decidiren atorgar el primer premi d'educació infantil a Biel Rosselló Martí, mentre que Esteve Perelló Gelabert i Esteve Florit Perelló aconseguiren la segona i tercera plaça respectivament. Pel que fa a la categoria de 6 i 7 anys el primer premi caigué en les mans de Joan Pere Perelló Amengual i el segon fou atorgat a Joana Maria Planas Mariano. En aquesta categoria Francina Maria Payeras Perelló aconseguí el tercer premi. En Llorenç Amengual Torrens fou el guanyador de la categoria de tercer i quart, essent na Margalida Pinya Sabater la segona clas-

sificada. Finalment en Jaume Socias Comas s'adjudicà la primera plaça dels de cinquè i sisè. En canvi, na Martina Maria Serra Arrom hagué de conformar-se amb una segona plaça. Tots els participants, pel fet d'haver participat, reberen un regal que el mateix dia els fou lliurat. Només ens resta felicitar els guanyadors i l'AMPA que presideix Miquel Capó per fer possible aquesta ja tradicional activitat.

MATINES

La missa de matines va tenir un capellà d'excepció ja que va ser oficiada per en Miquel Llompart de "s'Hort" que ha vingut del Perú per passar uns mesos entre els seus, llubiners, rumiols i no rumiols. A la missa d'enguany vàrem poder tornar ser sermonejats amb el sermó de la Calenda i en aquest cop la privilegiada fou na Francesca Maria Florit Planas de "can Suau". Na Magdalena Cladera va anunciar un any més el naixement del nin Jesús i n'Esperança Pascual de "can Boté" també va repetir amb el cant apocalíptic de la Sibila.

CALENDARI UDOL

En el mes de desembre tornarem editar el calendari UDOL per obsequiar els nostres lectors. La foto d'aquest any ens ha estat cedida per l'amo n'Eduard Galma Renart. La singular imatge data de l'any 1923 i immortalitza la sabateria de can Joan "Llucia", del pare de l'amo n'Eduard. Aquesta sabateria va romandre oberta fins al 1960 i estava situada a l'actual número 4 de la plaça de l'Església. D'esquerra a dreta hi podem veure: Gabriel Fuster "Canyaret", mestre Xisco de Sineu, Miquel Renart "Sineveret", Miquel Quetglas "Parró", Jerònima Rosselló, mare d'Esperança Renart, Eduard Galma Renart "Llucia", Esperança Renart "sa Mestressa", Joan Galma "es Mestre" i Tomàs Galma Renart "Llucia". Si algú està interessat a rebre'n algun més li pregam que ho faci saber a algú de l'equip de redacció. Oferta vàlida fins acabar les existències.

Bar Cafeteria

Plaça de l'Església, 7
Tel. 85 70 78
07430 LLUBÍ

FORN

Especialitat en: tartes de boda,
comunions, batiaments... ensaimades i
gran assortiment en pastisseria

Creu, 48 · Tel. 52 20 66/67 — Llubi

**CALENDARI DE L'AJUNTAMENT:
ENTRE SANT TEÒFIL
I SANT ROSSEND ENS FALTA UN SANT**

Un any més l'ajuntament ha repartit calendaris a totes les cases del poble. En aquesta ocasió els protagonistes de cada mes són els quadres d'alguns alumnes del curset de pintura. Els alumnes que han tengut la sort de tenir una pintura seva representant un mes de l'any són: Maria Estrany Serra, Margalida Gomila Serra, Pedrona Planas Font, Esperança Sans Ramia, Antoni Perelló Oliver, Antònia Font Ferriol, Rosa Cladera Munar, Miquel Bonnín Valls, Bàrbara Planas Perelló, Maria Figuerola Picornell i amb dos quadres Catalina Ramis Serra. Una obra d'enpepreria encapçala el calendari.

DIADA DE MALLORCA

El dia 31 de desembre és un dia de festa per a tots els mallorquins i mallorquines. Des de fa un parell d'anys diferents organitzacions socials, cíviques i polítiques fan feina perquè la festa de la commemoració de la conquesta de la Ciutat es fassi extensiva a tots els pobles de Mallorca i no quedi reduïda a l'àmbit de Palma. La festa de l'Estandart o de la conquesta data del segle XIII i compta amb una important participació popular i cada vegada són més els ciutadans i ciutadanes que perceben aquesta jornada amb la naturalesa de la Diada de Mallorca. L'any passat l'Obra Cultural Balear va intentar que a cada poble es fes algun acte per tal de celebrar aquesta festa de reivindicació nacional. El 1997 el CIM va elegir com a Diada Nacional de Mallorca el 12 de setembre, data que commemora la signatura del Llibre de Franqueses per part del rei Jaume II. L'elecció d'aquesta data ha enteranyinat l'intent d'estendre la festa de l'Estandart a tota Mallorca. El darrer 12 de setembre es va commemorar per primera vegada la Diada de Mallorca, celebració que va tenir una escassíssima participació popular, endemés de ser una dia no festiu. També cal tenir en compte la lluita entre els presidents del CIM i del Govern Balear per veure quin dels dos tenia més protagonisme, cosa que va fer que l'atenció es fixàs més en els dos presidents que no en la festa en si. Malgrat l'elecció d'aquesta data molts foren els que celebraren el dia 31 de desembre com la Diada Nacional. A Llubí mateix algunes famílies i entitats penjaren la senyera a la balconada per celebrar el naixement dels mallorquins com a poble.

“LÍNIA! BINGO!!!”

El 5 de desembre s'inicià a “Ca ses Inquieres” aquest peculiar joc que a alguns buida les butxaques i a altres els ho omple. Aquest any aquest esmentat bar s'ha apuntat a aquesta mena d'exclusiva que fins ara semblava tenir el Museu Bar Central. Fins passat els Reis cada cap de setmana i alguns dies feiners molts han estat els qui han acudit a la recerca d'un cop de sort que l'ordinador cada cert temps cantava. La zona de la carretera en temps del pelat sembla Palma ja que no trobes on estacionar els cotxes i alguns fins i tot ho fan incorrectament. Al Central sobretot no hi cap una agulla i molts són els qui es traslladen a “Ca ses Inquieres” per no poder entrar-hi. Cada any hi ha més afició i més demanda i això ha fet que un altre bar, com ja hem esmentat, s'hagi decidit a incloure a dins la seva activitat aquest tradicional, a molts pobles de la comarca, joc. Només hi notam a mancar la frescor i l'ironia dels qui a altres pobles, com Campanet, tenen el càrrec de cantar els números. “S'edat de Cristo” (33), “un per amunt i un per avall” (69), “es dia dels Reis” (6) o “es dos patitos” (22) són algunes de les denominacions que tenen aquests números. Des d'aquí feim una crida a incorporar aquesta peculiar mena de cantar la sort.

LA VIDA ÉS UN...

El poble, fantasma dels horabaixes de desembre, malfet per la resaca de les festes de la llum, es deixa palpar suauement per la humida fredor del nou hivern. La vida sols treu el cap al carrer per fer uns curts trajectes motoritzats: de la casa al pub, cafe, bar, restaurant (taverna, fonda), ... casa. El temps restant seu a la taula i menja i beu, jeu i dorm, i abandona els somnis en mans d'un lleuger escalfor de camilla, o d'un sexe entre un embolic de llençols i d'enredoses flassades - les suades etliques irriten la pell; compte-. Més tard les panxes plenes, baratarien els quilos que regalimen greixosos per les dogues abismals amb qual-sevol cosa que relantís els batecs del cor del desig de més i més coses.

Però... la febrosa mania de voler més coses viu amagada entre l'avorriment i les entreteles de l'envejós consum. No ens basta res. Tudem un caramull de productes que incrementen el volum de fems. Son Reus està també sodoll de cendres imp-diques, solidàries amb el Tercer Món.

I el camió del fems que es retarda un dia. Ningú no sap on posar les pestilents bosses. Per un foradet negre del plàstic guaita una bava de ferment de sobres que put i taca el trespol de la clastra. Què passa amb els femeters? També fan festa...? mal llamp!

Les vetllades són llargues, avorrides. La TV estrena “Lo que el viento se llevó”. Rareses... i la gent n'està cansada de rareses. La gent vol contacte amb els de la seva espècie. La gent vol riure sense complicacions, intel.lectuals. La gent no vol sobresalts que trenquin els vells auguris. La gent vol xerrar, de coses interessants, amb altra gent, i no amb màquines.

Venga, estam tot lo dia encovenats, anem a fer una copa ! i de pas-sada...

Els números fent una llarga processó d'esperança furguen les orelles vermelles dels ludoferits. Els comentaris, cercant sempre ser els més originals i els més masculcs, es deixen sentir ença i enlla cada vegada que la màquina escup -a llocs més amorosa i femenina i a llocs més seca i esquinxada- la xifra que pot fer botar una línia o un bingo. L'ambient està carregadament tens. El fum del cigarret del veïnada irrita la mucosa cristal.lina d'uns ulls de pixa. A mesura que la processó s'allarga, el rumumeix augmenta , impacient. *Estic per un... jo per dos...* A l'altra punta de la sala hi ha una dona que no se que ha dit, ben fort. Tot és confús. L'enrariment de la taverna es tan espas que per aixecar-se cal aferrar-se ben fort, i empenyer. O per ventura no És per això?

Seixananta-noouu ! Canta, “la màquina”, fent un exagerat i provocador canvi en el to de la cançoneta -que per cert la veu de la màquina s'assembla molt a la d'una persona que conec- Què passa, ara? Tothom fa un esforç per cridar o per fer una rialla sorneguera, i la sala s'omple d'un libidinós desgavell. Què té aquest número? Què passa amb el seixanta-nou? Pregunta una veïnada, inofesivament, a la seva amiga. No es va poder escoltar la resposta perquè ja cantaven el noranta i jo el tenia. Binngoo! Dues taules més enlla. La tensió decau, els bolí-grafs cauen en ràbia sobre les taules, estibades de cartons pintats, romputs, acaramullats sota el cendrer. Ara tot és gatzara.

L'agradable vetllada passa espessament ràpida pel forat esqueixat de les hores. Demà hi haurà més sort, possiblement.

Aquestes festes són per estar a canostra; davora sa foganya. Digué el jai a la jaia Balleruga.

...BINGO

**GRUES
CA'N RIERA**

C/. Carretera, 5 Tel.: 85 70 87
07430 - LLUBI Mòbil: 908/43 55 50

NOVA CORAL CASTELL LLUBÍ

La Coral Castell Llubí aviat serà una realitat

La Coral de Sant Feliu ja pertany a la història llubinerera. Des de que fa uns anys la coral va desaparèixer Llubí havia quedat sense una de les institucions musicals més emblemàtiques de Mallorca: les corals. D'ençà que Llorenç Planas presideix la Tercera Edat de Llubí, aquesta s'està convertint en una dinamitzadora cultural. Segurament és l'entitat que més actes organitza. La nova coral pareix que vol recuperar part del nostre passat i s'anomenarà Castell Llubí. La formació de la Coral Castell Llubí ha estat possible gràcies a un acord entre l'Associació de la Tercera Edat i el Govern Balear. La Coral està formada en la seva majoria per gent gran, però no està tancada a ningú i tothom que li faci ganes formar-ne part ho pot fer. La nova coral va començar la seva caminada amb les proves als participants per determinar el seu to de veu. De llavors ençà ja s'han fet alguns assajos i és de destacar l'avantatge que suposa el fet que molts dels integrants de la nova coral ja cantassin a l'antiga. El director de la Coral Castell Llubí és Martí J. Bascuñaana que estudià a Grècia i Alemanya amb Dimitri Agrafiotis, deixeble de Wiemberger, Scherchen i de Herbert Von Karajan. Actualment realitza estudis a Madrid de direcció d'orquestra amb Agustí Cullerell. També és el director de la Jove Orquestra B. Britten, la Coral Orfeó Solleric, la Coral Son Armadams de Palma i la Coral Arrels Pollencines. Com podem veure un bon mestre pels alumnes.

LES OBRES DE L'ESCOLA

L'educació és un tema important. No és pel tòpic de què els nins i nines de Llubí són el futur del nostre poble, simplement perquè tothom té dret a l'educació. Això implica també que el poble de Llubí ha de tenir una escola en condicions perquè si algú no ho sap, ho vulgui entendre o no, els nins i nines encara han d'anar a classe a una escola. I ocorre que és l'ajuntament el responsable de les instal·lacions escolars, i ocorre que el fet que els nins i nines hagin de començar les classes en males condicions repercuteixi en l'ambient de tota la comunitat escolar, i ocorre que tot això va en perjudici de tots, i ocorre que el qui se n'ha de preocupar no ho fa. Si en aquesta situació només ens hi haguéssim trobat una vegada la podríem passar per alt. El que passa és que les obres sempre comencen quan no han de començar i en conseqüència mai no acaben quan han d'acabar. L'AMPA i els mestres de l'escola diuen que l'ajuntament els pren el pèl i que no es preocupa dels problemes de l'escola. Les queixes vénen causades, principalment, per les darreres obres. Es queixen que en cap moment se'ls va consultar a l'hora de fer el projecte. També es queixen de la despreocupació de l'ajuntament en el moment de fer les obres, ja que els picapedrers si tenien algun dubte acudien al director Jaume Moragues, el qual els havia de solucionar els problemes, quan aquesta no és una feina seva. Una altra cosa que fan constatar és que cada vegada que s'envia una convocatòria pel consell escolar al representant de l'ajuntament l'endemà compareixen els obrers a fer feina. L'ajuntament considera que és una casualitat que cada dia que hi ha un consell escolar vinguin els picapedrers a fer feina. Els mestres i l'AMPA no es creuen aquestes coincidències i consideren que l'ajuntament no vol saber res d'ells ni de la problemàtica educativa de les nines i nins llubiners.

UN CUL DE SAC

Les darreres obres de pavimentació i condicionament de les voravies han sofert moltes crítiques per part dels veïns llubiners. Es tracta de les obres del carrer de la Creu i de la Carretera. A la revista Udol no som especialistes en condicionament de voravies però no li escapa a ningú que les voravies del carrer de la Creu pareixen més un tobogan que res. La culpa de tot és la deficient pavimentació del carrer. Si cada vegada que es pavimenta el carrer no es grata l'asfalt arribarem a entrar dins les cases per la finestra. Les voravies pareixen un tobogan, per què? Perquè si fessin les voravies totes a nivell, quan ploqués l'aigua entraria dins les cases ja que molts portals estan més baixos que les voravies. Davant cada portal les voravies fan una davallada, però si anam d'aquest pas a la pròxima asfaltada haurem de baixar un escaló per "pujar" a la voràvia. Tres quarts del mateix passa a la Carretera on l'asfalt està quasi bé a l'altura de la voràvia i essent aquest indret del poble la zona més baixa ja podem anar preparant els poals o les bombes de treure aigua. El PSM-NM va presentar una proposta perquè Foment, que és el responsable de les obres, millorés les voravies de la carretera. Aquesta proposta va ser secundada pel PP-UM. Si Foment accedeix a la millora només fa falta saber si els veïns del carrer de la Creu tendran la mateixa sort. Ja només podem apel·lar a la sort perquè amb el tema de les obres Llubí pareix un cul de sac foradat.

QUEIXES DE LA RECOLLIDA DELS FEMS

S'ha posat en marxa un nou servei de recollida de fems i a la vegada s'han pujat fortament les taxes. Els dies que passarà el camió per a la recollida són els dimarts, dijous, dissabtes i diumenges. Des de que el nou servei s'ha posat en funcionament els veïns de Llubí s'han queixat molt de la deficient recollida de les bosses de fems. Moltes vegades els veïns han tret les bosses davant ca seva i el matí encara les hi han trobades. Els veïns creuen que la pujada de les taxes no compensa amb una millora del servei, tot a l'enrevés, el servei ha empitjorat.

CONTROLAM POC A SA MARINETA

El fet més positiu que en vàrem treure de la lluita contra el transvasament de l'aigua de sa Marineta cap a Palma i Calvià va ser el control que podem exercir sobre l'explotació de l'aqüífer. Aquest control se'ns escapa de les mans si els representants del nostre poble no acudeixen a les reunions de la comissió de seguiment de l'extracció de l'aigua de l'aqüífer Llubí-Muro (sa Marineta). Els ajuntaments que no compareixen a les reunions són els de Llubí, Muro, Inca i Sencelles, tot i que des de Llubí s'han excusat manifestant que no els avisen.

ES CONSTRUIRÀ UN NOU CENTRE SANITARI

Ja ho remarcàrem al pasat Udol i ja podem afirmar que el futur nou centre sanitari es construirà a la carretera, a un solar que hi ha entre els carrers de la Fàbrica i el de Ramon Martínez. El conveni per finançar la construcció del nou centre ja està firmat i el pressupost, com ja informàrem, del projecte ascendeix a més de 26 milions de pessetes i serà subvencionat de forma íntegra pel Govern Balear. El futur centre sanitari tindrà una superfície de 400 metres quadrats i tindrà dues plantes.

AVÍS ALS SUBSCRIPTORS

D'aquí a poc temps tenim previst iniciar a cobrar la subscripció corresponent que va del núm. 25 al núm. 30 i per això agrairíem als qui encara no ens heu fet arribar la domiciliació bancària ho féssiu com més prest millor. Si l'heu perduda o no en teniu un pregaríem que ens ho diguéssiu. Per altra part, després d'un cert temps de no pujar el preu de la subscripció hem decidit aquest any fer un petit increment. Així és que la subscripció per 6 números passarà a valer 1500 pessetes en lloc de les 1200 d'ara i els subscriptors foranis passaran a pagar 1800 en lloc de les 1500 que aportaven fins ara. Esperant la vostra comprensió rebeu una cordial salutació de l'equip de redacció.

ARRIBADA DELS PATGES I ELS REIS

El diumenge 28 de desembre, dia dels Sants Innocents, la Comissió de Reis inicià la seva tasca, almanco pública ja que des d'un mes abans anaven reunint-se, i organitzà amb l'ajut i col·laboració del club d'esplai "Es Turó" una festa infantil a la plaça de l'Església. Aquest any "Es Turó" decidí realitzar una activitat diferent a la dels anys anteriors i decidí dur a terme quatre tallers adients per a totes les edats, excepte un destinat, el de titelles, als més grans. Una gran quantitat d'al.lotea participà en la pràctica totalitat dels tallers: un de molinets de vent, dos de flors seques i l'esmentat de titelles. Els més petits de tots es dedicaren a cantar i ballar un seguit de cançons. Va ser un matí molt entretingut i un dels més participatius dels darrer anys. El capvespre va iniciar-se amb una ben divertida i participativa activitat musical que va anar a càrrec d'un grup d'animació infantil. Els al.lots pogueren entretenir-se i sobretot divertir-se mentre esperaven impacients l'arribada dels Patges Reials. Arribà l'hora esperada i el Casal de Cultura estava ple de gom a gom. Els Patges anaren entrant un rere l'altre sa-

"Es Turó" tornà a animar, amb 4 tallers, el dematí de la Festa dels Patges

Una gran quantitat de públic assistí a la festa infantil del capvespre

ludant al nombrós públic que hi va assistir. Després un d'ells llegí un missatge, que l'Udol ha trobat convenient reproduir, per després passar a rebre i escoltar els al.lots que impacients i emocionats esperaven des de feia dies aquest esperat instant. Alguns que encara no havien dipositat la carta a la bústia pogueren lliurar-la personalment a un dels missatgers reials. Després de fer-se l'entrega dels premis del concurs de betlems que organitza l'AMPA del Duran-Estrany, els patges de nou tornaren partir per fer entrega a Ses Majestats les cartes que els al.lots de Llubi els havien donat. Hem de fer especial esment al bonic i espectacular escenari que presidia el Casal de Cultura, era realment molt bonic i des d'aquí enviam la més sincera de les enhorabones al seu autor, en Francesc Rosselló "Busquet".

El dia 5 era l'altre dia somniat pels al.lots del nostre poble. Aquest dia arribaven enmig d'una gran expectació Ses Majestats Melcior, Baltasar i Gaspar, els Reis d'Orient, acompanyats dels seus respectius Patges. Ja de ben prest les rodalies de la plaça de la

Els Reis com és costum repartiren un bon grapat de regals (Foto: Nicole Haber)

**M M ARGERS I
M M ANOBRES S.L.**

Avinguda de Son Marget, 11-1a (LLUBÍ)

Oficines: Telèfon - 908 / 53 04 02 (Mòbil) • Telèfon i Fax: 85 70 66

TRANSPORTS I EXCAVACIONS

MISSATGE DELS PATGES REIALS

Els Patges de Ses Majestats feren omplir el Casal de Cultura de gom a gom...

Benvolguts infants, pares, padrins i llubiners:

Fa un any, fa 365 dies, tal dia com avui, partíem del vostre estimat poble per poder dur a Ses Majestats els Reis d'Orient la gran quantitat de cartes que durant el passat Nadal depositàreu a la bústia o les que ens entregàreu a nosaltres mateixos, els Patges dels Reis. Viatjàrem per terra, mar i aire per poder fer arribar les vostres comandes. Patírem calor i fred i l'aigua, el sol i la neu foren amics de viatge. Tot i aquests inconvenients i amb un gran esforç, aconseguíem fer arribar les vostres cartes a qui tant estimau: el rei Baltasar, el rei Melcior i el rei Gaspar. Ells llegiren les vostres comandes i després d'estudiar el comportament de cada infant començaren a preparar els paquets que amb tant de delit enguany tornau esperar. Nosaltres, després de recollir tots els vostres desitjos tornarem partir i patirem aigua, neu i fred, calor i sol; caminarem per terra, navegarem per la mar i volarem pel cel perquè tots vosaltres, estimats nins, pogueu rebre així com pertoca tota la tirallonga de regals i detalls que amb tanta il·lusió esperau que Ses Majestats Gaspar, Melcior i Baltasar vos duguin.

Queden pocs dies perquè els vostres desitjos, si és que heu fet bonda durant tot l'any, es facin realitat. Nosaltres, després d'haver-vos escoltat, partirem per tal que el dia 5 a partir de les 6 de l'horabaixa pogueu venir a rebre les nostres estimades Majestats. Només i ja per acomiadar-nos, desitjar-vos a tots un bon inici d'any i esperant que el temps ens sigui favorable fins el dia 5, dia que tornarem a ser aquí amb tots vosaltres, carregats de regals, il·lusió i pau. Una aferrada ben forta de Ses Majestats i fins prest.

**MISSATGE DE SES MAJESTATS
ELS REIS D'ORIENT**

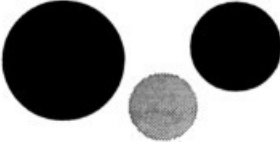
Estimats infants i llubiners:

En un dia com aquest les paraules i els sermons sobren; les vostres cares, radiants d'alegria, satisfacció, esperança i il·lusió no diuen tot. Els nostres patges, presents també avui aquí, feren i han tornat a fer un llarg camí, d'anada i tornada, per a primer dur-nos una llarga tirallonga de cartes, unes cartes farcides de desitjos i regals per a tots els gusts. Ara, juntament amb nosaltres, les Majestats Melcior, Baltasar i Gaspar, han tornat de nou a fer un llarg viatge per ésser aquí a Llubi amb tots vosaltres. Crec que tots vosaltres els podeu estar ben agraïts i per això dedicar-los unes fortes manlletes.

Hem passat per camins polsosos i ben conservats, per carreteres noves i d'altres no tant noves i per alguna autopista ben llarga. Hem recorregut pobles i ciutats, llogarets i també possessions. Rossinyols, verderols, cadernerres, mussols i tot un caramull d'ocells ens han fet companyia pel cel i un bon nombre de peixos, a més de les balenes, els dofins i els taurons ens han ajudat per dins la mar. Gràcies a aquesta meravellosa natura, no tan ben conservada com voldríem, hem pogut arribar fins aquí. Hem passat per Vinagrella i Son Ramon, Son Perot i Son Torrens, Binifalet i Son Sitges, Es Racons i Es Cavalls, S'Ermita i Son Marget. D'aquí una estona tornarem recórrer d'alt fins baix, com els altres anys, el vostre poble. Esperem que pogueu gaudir de tot el que vos hem duit: bicicletes, jocs de taula, llibres, diccionaris, munyques, jocs de cònsola, ordinadors, i un llarg etcètera de regals i detalls ben apropiats per a aquestes dates. Compartiu amb els companys, amics i amigues, pares i mares i padrins i padrines tot el que vos hem duit. Recordau que compartir és estimar. Que ho pogueu disfrutar durant molt temps i si Déu vol que l'any que ve hi poguem ser tots. Molts d'anys!

...i el mateix succeí amb els Reis a l'església (Foto: Pep Planas)

**PERELLÓ
AUTOESCOLA**

Bisbe Llopart, 111 - Entll.
Telèfon: 50 28 64
07300 INCA (MALLORCA)

CLASSES TEÒRIQUES I PRÀCTIQUES PER L'OBTENCIÓ DEL CARNET DE:

**AUTOBUS ARTICULAT
CAMIÓ
TURISME
MOTOCICLETA
CICLOMOTOR**

PISTES PRÀCTIQUES
Ctra. Palma-Alcudia
Km. 25 - INCA

TALLER MECÀNIC

JOAN ALOMAR

Reparacions en general, Venda de
Mobylettes, Vespes, Derbi, Puch,
bicicletes i cotxes.

C/. Mª Perelló, s/n • Tel. 52 22 88 • LLUBI

SALVEM L'ESTACIÓ

El projecte de refer la línia ferroviària fins a sa Pobra pareix que serà realitat en els pròxims anys. També pareix que s'ha decidit construir un nou abaxaidor del tren i deixar de banda l'antiga estació de Llubí. Davant aquesta situació al PSM-NM de Llubí li preocupa que es deixi caure l'antiga estació i ja no es pugui recuperar. Abans que s'anuncïa la reobertura de la línia el PSM-NM ja havia demanat que la zona de l'estació es convertís en una àrea de natura. Els nacionalistes consideren que el Govern Balear s'hauria de fer càrrec de les obres de restauració i millora i aprofitar aquest espai com a lloc de colònies o per aprenentatges escolars. El SFM (Serveis Ferroviaris de Mallorca) ha donat l'autorització perquè l'antiga estació sigui utilitzada com a centre de natura. Des de l'ajuntament s'ha manifestat que abans de prendre qualsevol decisió es volia saber si Foment volia emprar l'estació com a museu ferroviari, proposta que va ser apuntada pel conseller Verger en una visita a Llubí. De totes maneres, la batlessa, Margalida Miquel, veu positiva la idea de la conservació de l'antiga estació.

TRES LLUBINERS AL CATÀLEG DELS PRODUCTORS ECOLÒGICS

Un total de 74 empreses agrícoles són les que apareixen a la "Guia-catàleg dels productes i productors ecològics de les illes Balears", guia que ha editat Sa Nostra amb l'objectiu d'impulsar aquest tipus de cultius de qualitat i potenciar el desenvolupament sostenible d'aquest sector. Aquesta publicació és el primer pas per donar a conèixer als consumidors l'existència d'una producció d'aliments lliures de residus i aconseguits gràcies a sistemes protectors del medi ambient. En Pep Alomar Ferragut, com a comercialitzador de tàperes i confitats amb vinagre i variants, en Miquel Ramis Perelló, com a productor i comercialitzador de tàperes, garroves i figues, i en Guillem Bauzá Torrens, com a productor i també comercialitzador de tàperes, garroves, ametles, cítrics diversos, fruita variada i figues són els tres llubiners que apareixen a aquesta interessant publicació que ha editat, com ja hem dit, l'entitat bancària Sa Nostra.

ACTIVITATS GRUP ESPELEO

El Grup Espeleo, grup d'amics, que com es defineixen, estimen la muntanya ha volgut muntar un seguit d'activitats encaminades a fer participar la gent que com ells els agrada el senderisme, l'escalada, l'excursionisme i l'espeleologia. Per això repartiren per les passades festes de Nadal un extens i detallat programa de les activitats que pensen realitzar. Els actes tenien previst iniciar-se el dia 1 de febrer amb una excursió a una cova situada a la serra del Cavall Bernat, al Port de Pollença, cova coneguda amb el nom de cal Pesó. El 15 de febrer les cases de neu de Massanella serà la destinació dels excursionistes que s'hi apuntin, mentre que un mes després recorreran la Costera fins a Sóller. El cap de setmana del 4 al 5 d'abril tenen previst passar-lo al refugi dels Tossals Verds, des d'on s'organitzaran un seguit d'excursions pels indrets. La penúltima activitat tindrà com a escenari el pont de Son Costa, on s'hi realitzarà un capvespre d'iniciació al ràpel. El dia 20 de juny es posarà el punt i seguit a aquestes primeres activitats amb la baixada del torrent de Comafreda. Només cal dir-vos que si estau interessats en apuntar-vos-hi o en rebre més informació us poseu en contacte amb alguns del capdavanters del grup: Miquel Guardiola o Joana Perelló (telèfon 857074) o amb en Guillem Mulet o Magdalena Perelló (telèfon 505902).

REGISTRE CIVIL DE LLUBÍ

Llubí, 20 de gener de 1.998.

NAIXEMENTS:

Alexander Heinze Llufríu, dia 23 desembre de 1997
Jaume Ferragut Mezquita, dia 24 desembre de 1997

MATRIMONIS:

Cap

DEFUNCIONS:

Antoni Campaner Martorell (10-10-1915 / 19-12-1997)
Guillem Bauzá Castelló (19-09-1926 / 01-01-1998)
Maria Alomar Ramis (08-03-1915 / 17-01-1998)
Francesc Roig Coll, dia 22 desembre de 1997
Joana Aina Planas LLabrés, dia 28 desembre de 1997
Catalina Galmés Munar, dia 30 desembre de 1997
Francesc Llompart Perelló, dia 1 de gener de 1998

MADÒ MARTINA "BUSQUETA" SEGUEIX LLUITANT

Tots els llubiners i llubineres sabem les deficiències que pateix la depuradora d'Inca. Es fa evident molts de dies quan hi passam per davant en el nostre camí cap a Inca. Una de les veïnes de Llubí que en pateix més les conseqüències o al manco la que es fa sentir més es madò Martina Capó "Busqueta". Les aigües que provenen de la depuradora arriben fins a son Figuero-la. Les aigües en el seu pas per son Ramon i son Figuero-la no estan canalitzades i aquesta situació fa que en aquestes finques s'acumuli una gran quantitat de brutor, fet que s'agreuja encara més quan plou. No és la primera vegada que feim constar les queixes de madò Martina "Busqueta" a les pàgines d'UDOL, però una vegada més el seu hort ha sofert les conseqüències d'una mala canalització i d'una mala depuració de les aigües procedents d'Inca. Madò Martina ja fa set anys que va emprendre la seva particular lluita de reclamacions i reclamacions i amb tot aquest temps ja s'han contaminades les aigües dels pous. Set anys són molts d'anys i d'ençà que veu que a les bones no ha aconseguit el seu objectiu ha passat a prendre mesures més dràstiques: denunciar l'ajuntament d'Inca per "delicte ecològic".

Fixau-vos amb l'aigua que inunda la finca de madò Martina. Fa pardal!

ELECTRO ALOMAR

Muntatges elèctrics • Assessoria Tècnica

Carretera de Valldemossa,8 • Tel. 20 09 12 • 07010 CIUTAT

PER NOVEMBRE TOT EL MÓN SEMBRA I EL FRED PER DESEMBRE ES FICA A DINS SEMPRE

- "Quan l'octubre és a la fi, de Tots Sants és al matí". El dia 1 de novembre, dia de **Tots Sants** molts foren els qui s'acostaren al cementiri per fer una visita i resar una pregària pels familiars difunts. Aquest mateix dia serví per inaugurar oficialment el **passeig** que amb tant de delit alguns ja somniaven des de feia un grapat d'anys. Els qui s'hi passejaren pogueren comprovar com el passeig deixava molt a desitjar ja que el terra era bastant irregular i la terra del costat en alguns indrets s'havia esllavissat, anant a parar damunt la irregular voravia.

- El dijous 6 de novembre un desapregut (només això?) entrà a ca madò **Bàrbara de "ca na Salada"**, a la plaça de l'Església, a fer de les seves, robant una petita quantitat de doblers. Haurem d'anar amb més compte i estar a l'aguait quan veiem gent desconeguda pel nostre poble.

"Noltros venim de matances i hem mort un porcellí..."

- Va d'esports. Els dies 8 i 9 de novembre el **Llubí FS** disputà un **torneig a Eivissa**, resultant-ne vencedor, mentre que la **Penya Blaugrana de Llubí** aprofità la convidada del FC Barcelona per anar a veure el partit que disputaren el Valladolid i el Barça. Una gran quantitat d'al.lots, pares i directius de l'associació llubinerà gaudiren d'un dia d'**excursió per Barcelona**. Llàstima que el Barça perdés!

- El també dia 9 de novembre tengué lloc al Casal de Cultura una **representació teatral a benefici de l'Ermida**. Tot i que hi va assistir molt poc públic es varen recaptar **38.000 pessetes**.

- El dissabte 15 de novembre es reuniren les **entitats culturals** i l'Ajuntament per acabar de perfilar alguns assumptes referents a la immediata **inauguració del nou local** d'entitats que havia de tenir lloc una setmana després.

- El dia 16 de novembre un grup nombrós d'**excursionistes** partiren cap a **Capdepera**, on visitaren, entre d'altres racons, el Castell de l'esmentada localitat del Llevant mallorquí i els jardins d'en March a Cala Rajada. L'excursió va ser organitzada per l'**agrupació local del PSM-NM**.

- Dissabte de la Fira (24 de novembre) el **pub 6 Caires** organitzà un **concert musical** per amenitzar la revetla d'aquesta peculiar diada llubinerà. Es respirava ambient de festa i molts foren els que s'engrescaren i participaren d'aquella nit de bauxa amb el grup **Skream**.

- A finals del mes de novembre, segons poguérem llegir al periòdic Última Hora, es reiniciaren les **extraccions de l'aigua dels pous de sa Marineta** cap a Palma.

- "El novembre per Tots Sants entra, i Sant Andreu el tren". Aquest dia de Sant Andreu, el diumenge 30 de novembre, de ben dematí els de l'**agrupació del PSM** es posaren en marxa. Havien decidit fer **matances** i per això s'ajuntaren a la caseta del seu secretari general, a can Toni Gelabert "Coramet", per

passar una diada junts. Un bon dinar posà el punt i final a aquesta nova iniciativa dels nacionalistes de Llubí.

- Aquest mateix dia tenia lloc a l'església parroquial un **concert de música clàssica** a càrrec del **grup Xaloc**. Només unes deu persones assistiren a l'acte.

- El dimecres 3 de desembre una **canonada** va fer el tro al carrer de la Carretera, fet que provocà que el poble quedàs un bon caramull d'**hores sense aigua**. A l'endemà es restablí la normalitat.

- El 4 de desembre els **al.lots** que participen al taller de **cultura popular**, activitat organitzada per l'AMPA del Duran-Estrany i que compta amb la col.laboració de la Tercera Edat, actuaren al **Teatre Principal de Palma**, oferint un petit concert al nombrós públic assistent que s'hi congregà. Allà tengué lloc la cloenda del programa "Recuperació d'oficis i costums populars" que posà en marxa el Consell de Mallorca.

- Uns quants dies després, el 6 de desembre, la **Tercera Edat** organitzà un **fogueró** ben participatiu, on tots els assistents pogueren torrar el que volgueren.

- El 21 de desembre, s'acostava Nadal, els de la **Comissió de Reis** iniciaren la seva tasca penjant les **pancartes** que anuncien l'arribada de Ses Majestats i també aprofitaren aquest dia per a repartir el **programa** dels actes a celebrar.

- Per la Nit de Nadal els de la **Tercera Edat** aprofitaren, com fan cada any, per a fer la **xocolatada amb ensaimades** al seu ben cuidat local.

- En canvi el dia de Nadal el **Grup Espeleo** organitzà una **sessió de diapositives** d'algunes excursions que en els darrers temps han realitzat. Cal remarcar la poca assistència de públic a l'acte que es féu al local de les entitats, on té la seu aquesta associació.

- "Per sant Esteve, cada u a casa seva". I això és el que degueren pensar els del **Trio Clàssic**, grup de música clàssica que havien d'actuar la nit del 26 de desembre a l'església parroquial. Els components d'aquest conjunt **no feren acte de compareixença** i el concert s'hagué d'ajornar, o més ben dit suspendre. El dia de Cap d'Any es pogué celebrar aquest concert que només fou seguit per una trentena de persones.

- El dia 31 de desembre llegírem al Diari de Balears que el **llubiner Joan Arrom** i per encàrrec del Consell de Mallorca serà l'encarregat de coordinar l'"**Anuari Teatral 1997**", anuari que persegueix l'objectiu de fer del teatre una manifestació cultural cada cop més valorada i seguida per la societat mallorquina. El corresponent al 1996 ja comptà amb la participació de Joan "Pujol".

FUSTERIA RAFEL MUNAR

PORTES, PERSIANES, MOBLES DE CUINA,
ESTANTERIES, TOT EN FUSTA
ESPECIALITAT EN VIDRIERES CORREDERES
HERMÈTIQUES HERRATGES ALEMANYS

Roca Llisa • Tel. 52 21 35 • Llubí

PER CORREU ENS ASSABENTAM...

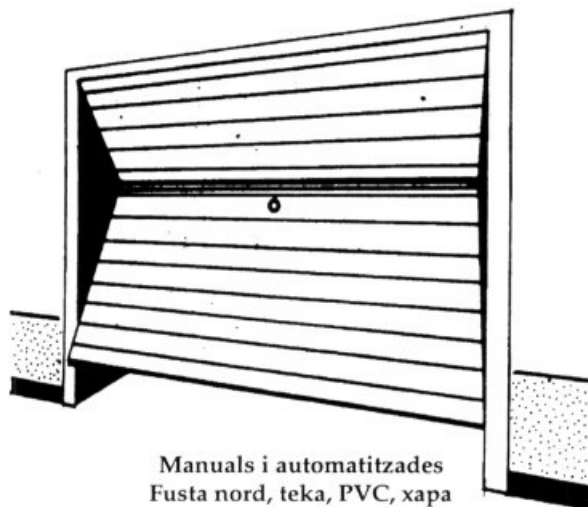
- del nom de la nova secretària de PROSUD, associació no governamental a la qual col.labora com a sòcia la revista Udol. Laura Nigorra serà a partir d'ara la substituta de Maria Antònia Cirer. Des de l'Udol li desitjam molta de sort.-
- de la convocatòria del I Concurs de Projectes Empresarials Turístics. Aquest concurs, organitzat pel Centre Europeu d'Empreses Innovadores (CEEI Balears), compta amb un primer premi dotat amb un milió i mig de pessetes, a més d'un premi especial per a estudiants.
- de la publicació del núm. 0 del butlletí de l'Associació d'Antics Alumnes del col.legi Beat Ramon Llull d'Inca. També rebem una carta de Fra Miquel Colom Mateu agraint a tothom les seves atencions després de ser proclamat Doctorat Honoris Causa per la Universitat de les illes Balears (UIB).
- de la publicació del resum de comunicats informatius i documents annexes de la Presidència del Govern Balear, corresponents al novembre i desembre de 1997. Ens tramet aquests resums el gabinet de mitjans de comunicació del Govern Balear. També rebem les bases per un model educatiu propi per a la CAIB i és en aquest cas la Conselleria d'Educació Cultural i Esports la que ens fa arribar la documentació.
- de la sortida a llum d'un petit opuscle titulat El medi ambient i l'Aeroport, publicació que ens fa arribar la direcció de l'Aeroport de Palma.
- de la conferència que amb el títol de "L'ofici d'escriure" va fer Eduard Jordà a la biblioteca municipal de Manacor el passat 10 de desembre. Ens tramet la informació l'ajuntament manacorí.
- de l'oferta per a la tardor del Teatre del Mar. Al mateix temps rebem el butlletí núm. 1 i 2 dels Amics del Teatre del Mar.
- de la sortida al carrer de l'INFORMARCA núm 11, corresponent als mesos de novembre i desembre. Rebem al mateix temps un calendari per al 1998 d'aquesta associació que lluita per la revitalització dels centres antics.
- de la convocatòria del Certamen literari de Castellitx que inclou el XXII Certamen de poesia i narració curta, el XX concurs de poesia popular, és a dir de glosat, i el III Premi d'Investigació Castellitx. El 20 de març finalitza el plaç per lliurar les obres. L'ajuntament d'Algaida ens tramet aquesta notícia i per si algú està interessat disposam de les seves bases.
- de la publicació del fanzine núm. 5 del Club Amics Ocults (CAO). Hi hem de destacar la reproducció íntegra de l'entrevista que a l'Udol núm. 24 férem al seu cantant Antoni Nicolau.
- de la quantitat de felicitacions que un seguit d'institucions, partits polítics i associacions ens han transmès per Nadal. N'hem rebudes d'Unió Mallorquina, del President de la CAIB Jaume Matas, de la delegació de l'OCB i de "Sa Revista" de Santa Margalida, del President del Parlament de les illes Balears Joan Huguet, del vicepresident del Consell de Mallorca Pere Sampol, de la direcció del Teatre Principal de Palma, de la fundació Esplai de les Illes i de la batlessa de Llubi Margalida Miquel. A tots també els hi desitjam un venturós i benevolent 1998.

ASSEGURANCES GENERALS
GABINET DE GESTIÓ EMPRESERIAL
Gesem Perelló & Cia, S.L.

Bisbe Llopart, 40 - INCA (Galeries Moli Vell)
 Tel. 88 11 42 / 88 11 59
 Sant Feliu, 66 - LLUBI - Tel. 52 22 48

PORTES BASCULANTS
TUGORES

Manuals i automatitzades
 Fusta nord, teka, PVC, xapa

C/. Creu, 114 - Tel. 52 24 14 - Fax 52 21 19 - LLUBÍ

Viatges Ciutat S.L.
 C.I. BAL 335

RESERVA DE BITLLETS AVIÓ, VAIXELL
RESERVA D'HOTELS, VIATGE DE NOCES

Carretera de Valldemossa, 8 • Tels.: (971) 75 22 21 - 75 06 11 • Fax: (971) 29 30 05 • 07010 Palma de Mallorca

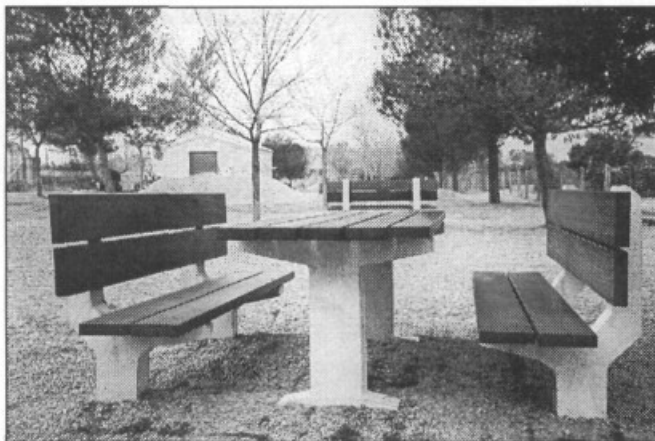
EL CEMENTERI SERÀ AMPLIAT AMB 292 UNITATS

Amb els vots favorables de tots els partits polítics, el Consistori en ple aprovà, a la sessió plenària del 27 de novembre, sol·licitar a la Conselleria de Sanitat i Consum del Govern balear la signatura del conveni definitiu per a la realització i finançació del nou centre sanitari. El conveni estableix que l'ajut de vint-i-cinc milions, que aportarà el Govern balear, arribarà mitjançant el Pla 10. Amb aquest sistema, si l'Ajuntament no disposa de capital, haurà de subscriure un préstec a deu anys i fer-se càrrec dels interessos. Malgrat la sol·licitud de signar l'esmentat conveni, a l'hora d'aquell ple encara no se sabia on es construiria el nou centre sanitari, tot i que les passes anaven encaminades a adquirir un solar proper a la plaça de la carretera. Una vegada adquirit el solar es té previst iniciar les obres a principis del 1998 per iniciar els tràmits per rebre el primer pagament de la subvenció. Es confia que els vint-i-cinc milions siguin suficients per a adquirir el solar, així com també per a realitzar els projectes tècnics, l'execució de les obres i la dotació de mobiliari del nou centre sanitari municipal.

Gabriel Alomar, portaveu del PSM, manifestà que el seu grup estava a favor de la construcció del nou centre sanitari però que no veia massa clar la manera de finançar-lo. A més a més, criticà la lentitud amb què l'equip de govern havia actuat a l'hora de dur a terme tot aquest procés. Segons Alomar "des del desembre del 1996 se'n parla i poca cosa s'ha realitzat. Massa bé s'ha portat la Conselleria en oferir-nos tres pròrrogues per tal de trobar el solar per construir-ho. A hores d'ara encara no es té solar i tot plegat dóna una sensació de mala gestió i manca de dedicació de l'equip de govern".

A instància del PSM s'aprovà també per unanimitat destinar el 0'7 % del pressupost municipal, corresponent a l'any 1998, a un projecte de construcció d'una granja porcina a Gómez Palacio Durango (Mèxic). Amb anterioritat, el Consistori en ple havia aprovat destinar el 0'7% del pressupost municipal a ajudes solidàries per al tercer món i països i zones, en general, subdesenvolupades. Antoni Contestí, regidor del PSM, proposà aquest projecte, presentat per la ONG "Apotecaris Solidaris" al Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació, "vist que fins a la data no s'ha presentat a aquest plenari cap projecte prioritari per a destinar-hi l'ajuda anual del 0'7%". L'import que aportarà l'Ajuntament puja a un poc més de quatre-centes mil pessetes, quantitat que serà dipositada al FMSiC. La batlessa Margalida Miquel sol·licità que es fes un seguiment de l'ajuda per tal que arribàs a port i que l'Ajuntament n'estàs en tot moment informat.

Si durant el mes de novembre tan sols se celebrà, com és costum, una única sessió plenària, el mes de desembre va batre rècords ja que es varen convocar tres sessions extraordinàries, dues fins i tot celebrades una darrera l'altra. A la que es va celebrar l'**11 de desembre** hi hem de destacar sobretot la moció que el PSM-NM presentà i que fou aprovada per tots els regidors, excepte el portaveu i cap dels conservadors, Tomàs Campaner que es va abstenir. Gabriel Alomar (PSM-NM) presentà una moció que instava el Consistori a oposar-se a la construcció de la famosa residència per a alts càrrecs en el Cap del Pinar. Entre d'altres raons, el nacionalista exposava com a una de les causes principals per oposar-se a aquesta construcció "l'impacte ambiental i paisatgístic que suposaria". La proposta instava a remetre l'acord

Al cementeri vell ja hi han col·locat taules i bancs

al president del Govern espanyol, José María Aznar, al del Govern balear, Jaume Matas i al batle de l'Ajuntament d'Alcudia, Miquel Ramis. També fou aprovada una proposta del PSM-NM que instava l'Ajuntament "a expressar la seva voluntat perquè l'actual reforma del nostre Estatut d'Autonomia ens homologui a tots els efectes a les denominades Comunitats Històriques". Els nacionalistes també exposaren la necessitat que aquesta reforma contemplàs la incorporació, entre d'altres, de les següents competències: or-

dre públic i cos propi de policia, control de trànsit, salvament marítim, seguretat social, correus i telecomunicacions, ports i aeroports, etc. Finalment d'aquesta sessió hem de destacar l'aprovació d'un conveni pel qual el cementeri vell es convertirà en una àrea recreativa, amb parc infantil inclòs. L'IBANAT, Institut Balear de la Natura, dependent de la Conselleria de Medi Ambient, i l'Ajuntament signaran aquest acord que contempla la cessió per vint-i-cinc anys dels terrenys i el fet que l'execució de les obres de condicionament, així com el muntatge de les instal·lacions, aniran a càrrec del Govern balear. D'altra banda, el Consistori haurà d'assumir les despeses d'aigua i de manteniment de tot el recinte. Acte seguit, sense informar els presents a la sala que abandonaren l'ajuntament pensant que la sessió havia acabat, va tenir lloc una altra sessió extraordinària. En aquesta sessió hi hem de destacar l'examen i aprovació del préstec que servirà per a finançar el projecte tècnic del Pla Mirall. El préstec sol·licitat sobrepassa els tres milions de pessetes i l'equip de govern (PP-UM) aprovà aquesta operació que comptà amb l'abstenció del PSM-NM, partit que mostrà de nou la seva preocupació per l'endeutament municipal que suposaria aquest afer. Per altra banda, el Consistori té previst asfaltar dos camins rurals en el transcurs del 1998. El camí de Son Figuerola i el de les Rotes de Son Ramon seran els beneficiats gràcies al conveni establert entre la Conselleria d'Agricultura i l'ajuntament llubiner, institució aquesta darrera que haurà d'aportar un trenta per cent del total de les despeses. El PSM-NM expressà una postura contrària a la pavimentació asfàltica de tots els camins com a norma general exposant que era més adient reparar i pavimentar els camins amb materials no asfàltics "per a conservar el caràcter i la imatge rústica dels camins". Per aquest motiu, entre d'altres, s'abstingueren.

La darrera sessió de l'any 1997 va tenir lloc el **22 de desembre** i el punt més destacable fou el de l'ampliació del cementeri. El ple aprovà per unanimitat el projecte de reforma d'ampliació del cementeri, estudi que inclou la reforma del tanatori, tan reclamada pel PSM a diverses sessions plenàries. L'ampliació contempla la construcció de 292 unitats d'enterrament, distribuïdes en nínxols, capelles i columbaris. L'Ajuntament es farà càrrec de les despeses, que puguen a 67 milions de pessetes i que posteriorment recuperarà amb la venda de les tombes. Una vegada dutes a terme les obres s'aprovaran les bases que regularan la manera d'ajudar les tombes i els seus preus. I amb aquest punt, el més destacat, es donà per tancada la darrera sessió del 1997, no sense abans degustar un poc de mistela i galletes que el regidor Tomàs Campaner oferí als assistents.

Francesc Perelló i Felani

ARTESANES DE LA TELA, UN OFICI QUE ES PERD

Vull dedicar aquesta entrevista a la memòria de na Magdalena "Ferreira", cosidora i mestra, sàvia de l'agulla i el fil. I a ma mare, na Maria "Pericona", que s'inicià en l'ofici quan només comptava amb tretze anys. A totes dues, que tot i que no inculcaren en mi el desig de voler aprendre els secrets de la tela, secrets que els vaig viure amb gran plaer i que han quedat com un dels records més agradables de la meua infància.

Enrere queda quan les famílies enviaven les filles a aprendre a cosir perquè sabessin sargir-se la seva pròpia roba o un botó. Les que tenien aptituds solien aprendre "corte" i quedaven més temps per llavors cosir per altra gent o, en algunes ocasions, es feien mestres cosidores. En aquest número coneixem a mestra i alumna, dues formes diferents però estretament lligades de viure un ofici que es perd de mica en mica.

NA TONINA DE "CAN SASTRE"

N'Antònia Torrens, na Tonina de "can Sastre", ha ensenyat a cosir quasi bé tota la seva vida. A mitjans dels anys vuitanta arraconà estisores i agulles perquè la vista no acompanyava tant com ella hagués volgut, però, tot i això, encara dona una mà a qualsevol que li demani un consell o per ventura, si li escau bé, s'arregla una falda.

- Quan començàreu a cosir?

Vaig començar als deu anys amb la mestressa de "can Fiol", la mare de na Magdalena de "can Fiol", i hi vaig estar fins que en vaig tenir vint-i-cinc. Foren cinc anys perquè les temporades de més feina en el camp hi havia d'anar. Quan eren temps de figues estava de figueralera a Sa Verdura i quan hi havia patates anava a collir patates. Per això, com que no hi podia anar seguit varen ser cinc anys. Després, als vint-i-cinc, ja em vaig posar pel meu compte.

- Quin tipus de roba confeccionàveu en els vostres inicis?

En aquell temps, com que les dones anaven de pageses, cosíem més pantalons d'home i camises. Cosíem vestits també, pocs perquè les dones anaven de pageses i no se'n cosien tants. Fèiem tot el que es presentava.

- Com era una jornada a ca la cosidora?

Quan anava a cosir hi anava tot lo dia, de les nou del matí fins a migdia i llavors al capvespre, de les tres fins l'horabaixa de sol. No anava a jornal, no cobrava res, només hi anava per aprendre a cosir. Ni cobrava ni pagava.

- Quin temps aproximat és necessari per tenir una bona base?

Uf!, això depèn de la persona. N'hi ha que hi poden anar tota la vida i no en sabran i altres en més poc temps els bastarà perquè tenen més capacitat. Jo aquí he tingut al.lotes que podrien haver vengut sempre i no

vegades em posava nerviosa i tot perquè elles tenien moltes rialles i jo tenia tanta feina que em fugien les ganes de riure.

- Abans no devíeu tenir revistes de patrons, com ho fèieu per tallar la roba?

Vaig cosir molts anys sense patrons. Cosíem amb un vestit de mida. Et duien un vestit que els estàs bé i damunt aquell vestit tu tallaves el que havies de cosir a la moda que volies. Et servies de la llargària, de la grossària i de tot. No preniem mides. I amb uns pantalons i una camisa fèiem igual, senyàvem i tallàvem. Me'n record que vaig fer un vestit, i jo encara no en feia de patrons, a les

Tonina: "Quan començà a vendre's la roba confeccionada la feina baixà un poc, però llavors la gent es desenganà una mica i tornà a reprendre"

n'haurien sabut i a altres els entrava molt aviat.

- Per què decidíreu fer de mestre i quan començàreu?

Quan em vaig posar a cosir aquí ja vaig tenir al.lotes tot d'una. La primera va ser la teva padrina "Pericona" i llavors sor Amparo. En aquell temps les al.lotes hi anaven més a cosir, ara no hi van. Estudien fins que són grans, llavors fan una carrera i fan feina a un lloc o l'altre, no aprenen a cosir. Abans les al.lotes quan tenien desset o devuit anys anaven a aprendre'n una mica. Encara que després no fossin modistes se sabien allargar un vestit, acursar, sabien ficar una cremallera, només pel seu menester.

- Per quin motiu decidíreu dedicarvos-hi?

Havia de ser modista i vaig aprendre l'ofici. Varen seguir venint al.lotes a aprendre'n i com que m'agradava...

- Quantes al.lotes heu ensenyat en tot el temps que heu cosit?

Jo crec que passen les trenta. Només en sortiren quatre que foren modistes. Les altres només vengueren pel seu menester, per saber-ne una mica, però de totes, quatre quedaren amb l'ofici: na Magdalena "Ferreira", na Magdalena de "can Moreu", n'Antònia de "Vinagrella" i na Maria de "can Suau".

- Quan ensenyàveu hi havia moltes mestres a Llubi?

Hi havia na Magdalena de "can Fiol", la filla de la casa. Jo en vaig aprendre amb la seva mare i quan hi anava ella n'aprenia al mateix temps. Després s'hi posà ella. També hi havia n'Esperança de "can Suau" que fa molts d'anys que morí, na Maria de "cas Ferrer", la de "ca na Capona" i na Tonina de "Son Bernat" que s'hi posà llavors. N'hi havia un parell així mateix.

- Quan teníeu les aprenentes aquí que fèieu?

Cosíem, cantàvem i rèiem. Aquí m'he vist a tenir-ne set de nines i rèiem molt. A

ties de França de la teva padrina "Pericona", na Maria i na Francisca. Quan eren aquí es mogué guerra a França, varen haver de quedar, arribà l'hivern i no tengueren roba. Sa mare va voler que els fes un vestit i jo no ho volia per cap de les maneres perquè feia poc temps que cosia. Però sa padrina insistí...em vaig posar molt nerviosa. Eren dones que no les coneixia, eren de França i en aquells temps ja pareixien no sé d'on. La tia Maria era un poc grosseta però era tan amorosa que tot el temps em deia: "no passis pena, m'ho pots provar totes les vegades que vulguis". Al final va sortir bé però quina penada.

- Creis que les tendes de roba han llavat feina a les cosidores?

Ara darrerament sí, però encara ara n'hi ha bastant de feina perquè a molta gent els agrada més cosit d'una modista que comprar-s'ho, sobretot la gent més major. I com que ara no hi ha tantes modistes com hi havia un temps. Abans no es venia roba confeccionada. Quan començaren a vendre'n la gent s'hi va tirar més i la feina va baixar. Després la gent es desenganà o la roba no els anava bé i vàrem tornar a partir una altra vegada a tenir-ne molta. Ara la confecció està més ben feta i entre cercar la roba, cosir, també tot és més car.

- Com ho fèieu per comprar les teles?

Primerament la gent es comprava la tela i la duia, però després va venir en Rafel Ramis que feia de representant de la Casa Torres de Barcelona i jo o les clientes comàvem la roba aquí. Tenia un mostrari amb unes mostres grossetes. Moltes s'estimaven més triar en el mostrari que no haver d'anar a les tendes perquè aquestes teles eren molt bones i no eren tan vistes com les de les tendes de Palma, no anava tothom tan germà. N'hi vaig comanar molts anys, fins que em vaig aturar de cosir i ell es va jubilar.

- Quina és la tela més mala de cosir?

Trob que la més mala de cosir és el vellut perquè sempre escorr. No és que sigui mala de cosir però per compondre-la... per ripuntar amb la màquina sempre escorria.

Les altres anaven millor, quan feia calor hi havia qualque tela tan fina tan fina que eren un poc males de compondre, però en general eren totes per l'estil. Les d'hivern eren més gruixadetes i anava millor.

- Què trobau de la moda que hi ha ara?

Jo m'he adaptada a tot. No trob res malament. N'hi ha que diuen dels joves i troben a dir. No ho sé, jo tot ho veig bé. La vida ha vingut així, els joves s'han modernitzat molt. Tant és si duen falda, bé va el jovent si va a gust seu. No som d'aquestes persones que tenen a dir res del jovent. Que passin gust! perquè quan nosaltres érem joves no en podríem passar de gust. Llavors no hi havia el que hi ha ara, no ens podríem divertir, no anaves tan ben vestit, no hi havia doblers, ni tenies cotxe. Havies de quedar dins el poble on podies anar a passejar per la Carretera, que era un passeig, els diumenges horabaixa.

- Quan deixàreu de cosir?

Va ser prop de l'any vuitanta. Vaig cosir molts d'anys. Exactament no t'ho podria dir però guard un talonari que és de l'any vuitanta i és de quan encara cosia. He anat seguint, fent coses meves, per ventura arreglant coses d'un altre però cosir tant ho vaig deixar. Quan ho vaig haver de deixar més va ser quan vaig tenir una taca negra a un ull, l'oculista em va dir que era mala circulació, que les venes se secaven i que no tenia cura ni amb operacions ni amb res. M'arreglaré una falda, això sí, però per posar el puny d'alt m'ho han de posar perquè per ripuntar no ho veig bé.

- Quin tipus de clientes teníeu?

Uf!, tenia moltes clientes. Quan era jove venia molta de gent. De tot d'una feia coses d'home però quan la manera de vestir va canviar ho vaig deixar perquè ja tenia prou feina cosint vestits i abrics, m'agradava més. Comprava els figurins cada temporada a Palma o a Inca i les clientes triaven la moda. Segons la clienta feies una suggerència o una altra i aconsellaves segons el que li havia d'estar més bé. A mi sempre m'han agradat més les coses senzilletes, les coses extravagants no m'han agradat mai, no ho he aconsellat mai a cap clienta.

Acabades les preguntes em contà que una vegada, juntament amb sor Amparo (de "can Poquet") es passaren tres dies i tres nits fent feina sense quasi descansar de tanta que en tenien. Em comentà també les dietes de feina de les festes o de quan hi havia unes noces. Sempre va tenir molta de feina, molts de vestits de núvia (una seixantena) i la roba de la mare de la que es casava o una germana, de comunió...tot l'any hi havia feina. D'això no se'n queixa gens. A vegades fins i tot va haver d'enviar clientes a altres modistes perquè no les podia atendre.

NA MARIA DE "CAN SUAÚ"

Na Maria Florit de "can Suau" començà a cosir un bon dia i ni matrimoni, ni filles, ni res li llevà l'agulla de les mans. És aquest, el seu ofici, la seva gran vocació. Ara té quaranta anys però diu que no fa comptes dei-

xar-ho mai i veient-la quan ho diu, amb uns ulls que li fan espurnes en parlar de la seva feina, ningú no podria creure que decidís arraconar les estisores. Afirmar que cosir la fa sentir útil i una persona realitzada.

"Mai no he aconsellat coses extravagants a les clientes. Sempre m'han agradat més les coses senzilles", diu na Tonina de "can Sastre"

- A quina edat començares a fer feina, amb qui i per què?

Vaig començar als catorze anys amb na Tonina de "can Sastre" perquè ma mare m'hi va enviar. M'agradava, però la meua idea era d'anar a fer feina. A ca na Tonina hi vaig aprendre a cosir cinc anys i després vaig anar a ca na Magdalena "Ferrera" a aprendre "corte" dos anys més. Passats aquests cinc anys em vaig posar a cosir pel meu compte a ca meua. Vaig anar a ca na Tonina perquè era la modista de ma mare. D'ençà que som petita sempre m'ha agradat cosir però més que res va ser perquè a ella li agradava na Tonina i m'hi envià.

- No et plantejares mai ser mestra?

No, m'ho he plantejat a vegades però llavors em vaig casar, vaig tenir les nines, ma mare es posà malalta i ja no vaig ampliar el camp. M'agradaria poder ser professora perquè és una cosa que m'agrada molt. És molt nerviós el cosir però al mateix temps em relaxa. És una cosa que quant t'hi poses aquelles quatre o cinc hores de fer feina passes gust. Vaig quedar tancada però admir molt aquesta gent que es fa envant amb aquestes coses.

- Quin ambient teníeu quan anaves a cosir?

Uf!, quan jo vaig començar na Tonina ja era més major i ja no tenia molta de gent, amb jo hi venia na Maria Comas. Em sembla que jo vaig ser la darrera que hi vaig anar, jo

em vaig casar al 79 i al cap de poc ella ho va deixar.

- Per quina raó creus que ara ja ningú n'aprèn?

Perquè és molt nerviós. La gent no té paciència per estar tancada tantes hores en aquest redolet per fer feina. A més, avui en dia se'n van més a la tenda, ho veuen i si els està bé ho agafen. Has de tenir paciència per aprendre'n perquè és un poc avorrit. Les meves nines són les primeres que diuen que no volen cosir. A mi em diuen que quan era petita ja agafava pedaços i sempre cosia, cosa que les meves filles no han fet mai. El temps ha avançat molt, abans no hi havia tant per fer com hi ha avui en dia. Quan jo anava a cosir la gent de Llubí o anava a fer feina a Can Yanko o a les galletes. No hi havia res més que poguessis fer. A mi ma mare em va dir que havia d'anar a cosir perquè una dona havia de saber cosir. Sempre m'ha agradat, però volia anar a fer feina. A ca nostra em plantejaren si volia estudiar perquè el meu germà havia estudiat. Jo deia que volia guanyar doblers i ara me'n penedesc molt. És molt avorrit haver d'estar tancada aquí, per jo. Hi ha feines molt més agradables. No trob estrany que avui en dia la gent no hi vagi a cosir. Hi aniran per passar el temps, com un hobby, per tenir una mica de feina i tenir responsabilitat. Llavors has de tenir en compte que fas una feina que a tothom no agrada el que fas. Et posa nerviós. Crec que avui en dia no és una feina que agrada.

- Les escoles de disseny han substituït les mestres cosidores?

Sí, pens que sí. Però no és igual perquè això que fèiem nosaltres en aquestes cases no ho fan. Nosaltres passàvem punts eixamples una i una altra vegada, llavors embastaves i fins que no en sabies no et deixaven muntar un vestit, posar unes mànigues i un coll era el darrer que et deixaven fer perquè havies de saber treballar molt el vestit. Crec que en aquestes acadèmies ja t'ho ensenyen tot d'una vegada. Una vegada vaig xerrar amb una al.lota que és professora de "corte" i em va demanar si volia ensenyar-li a muntar un coll esmòquing perquè a ella li havien ensenyat a fer els patrons però a muntar-lo en si no n'hi havien ensenyat. I em va dir: "Maria mai no m'hagués pensat que això duagués tanta de feina". Clar, ella era ensenyada d'una acadèmia i ja no és igual que si vas a una casa particular on ho treballes tot a mà i molt ben fet. En aquests grans llocs ja no ho fan d'aquesta manera. Tenen unes coles que aferren les entreteles, ja els queden implan-tades, passen la planxa i ja està i nosaltres ho picotejàvem tot. Avui en dia ja no es fa, aferren l'entretela i ja et queda, tot està més avançat. Jo no hi he anat mai a veure'n cap d'acadèmia, però aquesta nina que va venir em va dir que això no li havien ensenyat mai, ni a fer els acabats iguals. Nosaltres estam ensenyades d'una altra manera. Allà no aprenen a cosir, aprenen a fer els patrons i muntar-los. Ja no passen punts com fèiem nosaltres, passen màquina. Tenen màquines per fer els doblecs, que tenen a propòsit unes agulles. Aquí ho cosim tot a mà, aquest coll que li vaig fer li vaig picotejar tot d'alt a baix.. No hi he anat mai, però m'hagués

←
agradat anar-hi, estudiar disseny, és una cosa que m'agrada molt. Per ventura si estàs dins Palma m'hi hauria llançat però aquí a Llubí quedes tancada, no evoluciones com ho fas potser allà. Aquí m'he tancada jo mateixa. Admir tota la gent que ho fa; tot això de cosir i la moda m'encanta, pas gust de veure-ho, veure un vestit ben fet m'encanta. Sempre et fixes amb un tall o penses com deu estar fet.

- Per què la gent se'n va a la tenda quan pot venir a tu i dir-te exactament el que vol?

A la tenda ho veuen, s'ho emproven i els està bé o no. Si vénen a jo han de comprar la tela, la m'han de dur, he de tallar-la, els ho he d'emprovar; i si llavors no els està bé?

- Has hagut de desfer-ne cap mai, de vestit?

No, normalment les clientes que m'han comanat coses els ho he fet i en tenir-ho acabat no m'han donat queixes. Tenc més gent de quaranta anys en amunt que de vint perquè els agrada més anar a emprovar-s'ho. Hi ha gent que té idea del que vol i n'hi ha que no. Jo quan tenc una idea ja ho veig com serà en estar fet, però la gent quan té la idea no sap si li caurà bé llavors i passen pena, després per ventura els encanta.

- Dónes suggerències?

Home, segons el tipus de la persona. Si em ve qualcú i em diu vull això i jo trob que no li anirà bé ho dic, li dic que aquella moda no li escaurà i ni mostro una altra; a vegades et diuen vull això i ha de ser això. Et passa moltes vegades, però si et diuen que volen allò els ho has de fer. Si tu tens confiança amb la clienta, ja que tu vols que ella vagi bé, li ho dius. Jo ho dic, és més, sempre que els emprovo la roba sempre els deman si hi tenen res a dir. M'estim més que m'ho diguin perquè així passes el doble de gust de fer la feina i estàs més tranquil·la. Preferesc que la gent ja véngui amb una idea feta, que et diguin com volen el vestit, que la gent que és molt indecisa i no sap el que vol. Passes molta més pena de fer la feina.

- Tens les revistes de moda o les duen les clientes?

Jo les tenc. A vegades, sobretot les al·lores més joves, les solen dur perquè han vist el model a la revista i et diuen si els ho vols fer. Jo compr una revista per primavera, una a l'estiu i una altre a l'hivern. Cada any, normalment, compr tres figurins.

- Quin tipus de clientes tens?

Solen ser dones de quaranta anys en amunt. En tenc de joves però ja no en vénen tantes. Homes no en tenc. Una vegada em varen dir per fer una camisa d'home i va resultar ser una tela de gasa tan fina que era molt mala de cosir. Era una tela que ha-

Na Maria recorda que quan començava a cosir la gent se n'anava a fer feina a Can Yanko o a les galletes d'Inca

vien duita de la Xina. A simple vista ja es veia que era mala de cosir i vaig dir que no, que no ho volia fer. A més el "corte" que jo tenc és de dona. Varia en els pits, de totes maneres pots fer ben bé uns pantalons o una camisa.

- Què és el més difícil de fer?

Difícil no hi ha res que ho sigui perquè tot quan ho saps fer és fàcil. Un vestit, un abric que has de fer el coll, les butxaques i tot va folrat. La roba d'estiu és més fàcil de fer que la d'hivern. Més que difícil és molta de feina el que et dona. Jo tampoc no faig res complicat perquè les meves clientes són clàssiques, no són extravagants. Per ventura quan algú casa el fill surts més de botador, voldran una cosa que no han duit mai; esdevé poques vegades tot i això.

- Quina és la tela que t'agrada manco?

La que mai no m'ha agradat cosir és el vellut, mai, mai, mai. És una tela que la pots travar i fer-li el que vulguis però et llenega i et llenega que et fuig. Jo n'he fetes de coses de vellut però sempre promet que no en tornaré fer pus. Pas molta de pena. Quan ho munes a la màquina sempre et patina i està matemàtic però...a vegades no et queda més remei que desfer-ho i posar dos papers i ripuntar per damunt. En veure tela de vellut ja no sé per on m'he de posar. La seda és vera que et fuig de les mans però ja no és igual.

- Quins són els dissenyadors que més t'agraden?

N'hi ha molts, però el que fa aquesta gent jo no ho puc fer per a les meves clientes. Quasi tot el que veus a la televisió solen ser passarel·les de vestits de nit. A vegades i tot el meu home és graciós perquè em diu: "I tu em faràs creure que això s'ho posa qualcú!". Un "traje" sastre, un abric, un vestit ho donen molt poc, potser en donen un. A jo m'agrada en Giorgio Armani. Els italians m'agraden molt, trob que ho fan molt bé. Els

francesos els trob una mica extravagants a vegades. Nosaltres no feim res de tot això, tot aquest glamour que en diuen. Aquí a Llubí ningú ho duria, jo no et vull dir que a dins Palma no hi haguí una modista que faci coses així. Hi ha teles precioses, vas a les tendes de teles i hi ha coses precioses. Vestits de nit només n'he fet una vegada que era per anar a una festa a Son Vida. Era un vestit verd botella ribotejat de plata i era molt guapo, era per a una nina jove. Això t'agrada molt fer-ho perquè queda

molt bé, surts de la normalitat i gaudeixes. Aquesta tela era de seda natural duita de l'Índia i la mateixa clienta em va dur la passamaneria en platejat, era per a una nina jove i li va quedar perfecte. Vaig passar gust de fer aquest vestit.

- Fas vestits de núvia?

Abans de ser casada en vaig fer un parell, després ja no. M'agraden molt, però et duen molta de feina i jo he de fer les feines de la casa. M'estim més no fer-ne perquè és una feinada i han de menester molta dedicació. I més ara que els vestits són tan carregats i posposos. Va durar una sèrie d'anys que eren molt senzills.

- Creus que la gent mira molt la moda en el moment d'elegir un model?

Sí, jo crec que sí. A la gent li agrada anar a la moda. Ja et diuen: "M'ho vull fer un poc nou, no ha de parèixer antic", t'ho diuen. I et fa gràcia perquè a vegades la gent més major et diu que ho vol un poc curt i això és perquè volen anar a la moda. I mira que trob que un vestit per anar arreglat ha de ser llarg, afavoreix molt, a tothom. La gent ha canviat molt amb la roba. Se'n fa molta i cada any ja té pensat mirar de fer-se qualque cosa nova. Ha canviat en positiu. La gent major no pareix tan major com un temps. Jo, que tenc quaranta anys, no em trob tan major que ma mare quan tenia la meua edat. Malgrat que a tothom li agradi el negre s'usen més els colors, ha evolucionat. A mi m'agrada molt mirar la gent major, trob que van més ben vestits que els de vint, al meu veure. Però jo respect les idees. Les meves filles quan volen una cosa tenen la idea ben clara i per ventura no m'acaba de fer, i els ho faig.

- Creus que la teva professió pot desaparèixer d'aquí a un temps?

Sí, jo crec que sí. Ara te'n vas a Inca, te'n vas a Palma i trobes allò que vols i t'ho compres. Sempre hi ha gent que s'estima més fer-s'ho, que troben que de cosit a comprat hi ha diferència i no cau igual, s'ho senten d'una altra manera. Jo, sense comptar qualque camisa, no he duit res mai comprat. Les modistes com nosaltres crec que sí que desapareixeran, sempre dic que la gent no té paciència. Fas molta feina tancada dins quatre parets. A mi m'agrada, sobretot quan es-

Segons na Maria "a una acadèmia no t'ensenyen a cosir, només a tallar patrons i muntar-los"

tic tota sola, pas gust de cosir, concentrada en el que faig. Quan tothom se'n va a jeure que no tens ningú et ret tant que passes gust. Això ha d'agradar i jo veig que a la gent d'avui en dia això no agrada.

- Si un dia vas a una tenda, mires mai com està feta la roba?

Sí, sempre. A vegades dic: "punto largo, buen tirón". Hi ha molta diferència devora nosaltres, saps que ho fan d'aviat. Ho munten molt més aviat, tenen les màquines i ho fan a gran escala, saps que hi ha d'avantatge. Tot el que feim és a mà, és una artesanía. Ho munes amb la màquina però tots els acabats són a mà.

- Has enviat qualcú mai a una altra cosidora, hi ha una relació?

Si ve qualcú i no pots sí; els dic que hi ha altra gent que cus i que miri si li pot fer. Fer-te molt no et fas perquè ja no has anat al mateix lloc per apredre'n, no et coneixes tant. Cadascú segueix el seu camí. Me'n record que a vegades na Magdalena "Ferrera" venia a xerrar amb jo i passava gust de xerrar amb ella de cosir. Jo havia anat a ca seva a aprendre "corte" perquè encara que na Tonina me'n va ensenyar una mica em va recomanar que anàs a ella perquè era professora. Però normalment de parlar-ne amb les altres

no ho fas. Tothom té les seves clientes. Normalment si una persona vol un vestit per l'agost pel maig ja t'ho dirà i la posaràs en llista.

- Tens feina tot l'any?

Sí, tot l'any n'hi ha. Faig un quadern i així com m'ho van dient ho anot per saber el que puc fer. Els dematins no cus mai, pràcticament ho faig els capvespres i els vespres. No em puc allargar perquè si a qualcú li promet un vestit per tal data i llavors no li puc tenir... Sempre apunt una darrera l'altra. Na Tonina ja m'ho va ensenyar a això. Així sé que per Pàsqua n'he de fer tants i que ja no en puc agafar més. Una vegada, quan era fadrina, havia de fer un vestit a una al.lota però com que no vaig comptar amb un vestit de núvia no l'hi vaig poder fer. Va ser una clienta meva que es decidí casar en poc temps i li havia promès fer el vestit, així que vaig haver de dir que no a l'altra, arran d'això no va tornar. La gent s'enfada si no els ho fas quan et diuen. És per això que la gent va a comprar-s'ho, ja ho tenen. I altres s'ho fan mig any abans d'estrenar-ho i ho guarden fins que arriba la data.

- Has fet mai cap pardalada?

M'imagín que de tot d'una en vaig fer qualcuna. És molta responsabilitat, t'agrada però passes molta de pena. Sempre hi ha gent que no torna, que no ho has fet bé, per ventura, per a aquella gent. Ara, tornar-me un vestit i dir-me "el m'has esguerrat no". Si tenen res a dir t'ho vénen a dir. Una vegada, me'n recordaré sempre, una dona va voler que a una brusa li posàs unes mànigues japoneses que pel tipus que tenia no li anaven

Maria: "La gent major vesteix molt bé, semblen més jove que no fa un temps"

bé perquè era un poc grosseta. Però com que em va dir que les volia i que les volia...la filla i tot li va dir: "si na Maria t'ho diu". Quan va estar acabat no li va agradar perquè són unes mànigues obertes i l'hi veien el "popís". Es va haver de quedar la brusa així, tot i que li vaig posar un gafet. L'havia avisada i tampoc no vaig esgarrar la brusa. Jo ja sabia que passaria. Has de tenir una mica de vista. Una altra vegada vaig fer un vestit a una dona que tenia molt de pit i va voler que li fes una pinça davall la solapa. Li vaig dir que no l'hi aniria bé però tampoc no em va voler escoltar. Per a mi aquell vestit no ha valgut mai res, perquè no era com havia d'anar, encara més bossa li feien els pits. A vegades et fan fer coses que tu veus que no quedaran bé però ho has de fer, la clienta t'ho manda i t'ho paga.

Acabarem la conversa mirant els figurins de la temporada i comentant algunes anècdotes que, tot i que potser seria interessant posar-les, val més que gireu el full i seguïu gaudint, tant com elles de cosir, de les altres seccions de la revista.

Caterina Gelabert i Perelló

Mateu Cabanellas

Construcció de marges

C/ La Costa. 13
07430 Llubi

Tels: 52 20 15 - 52 22 68

Construccions de pedra en general

SERRA - CLADERA

Telèfons: 52 22 94 - 52 22 10 - Llubi

PARLEM DE LA COL·LECCIÓ... O DE LES COL·LECCIONS

Tots els llubiners sabem qui és en Rafel Munar. A més de ser un dels fusters del nostre poble també és conegut per altres coses. Cal que recordem el torneig de futbol que s'ha disputat durant alguns anys a casa seva; poca gent no hi ha anat a jugar o simplement a fer d'espectador. Ara, però, volem que conegueu una altra faceta de la seva persona i que possiblement només els seus amics coneixen bé. Té una gran afeció per les col·leccions i d'això ens va parlar l'altre dia sense deixar d'explicar-nos anècdotes molt divertides de com arribà a obtenir algunes de les peces de les seves col·leccions. Sense més divagacions deixarem que sigui ell que vos expliqui aquesta dèria.

Vins de tota casta formen part d'una de les seves col·leccions

Les col·leccions han de ser de qualque cosa mala de trobar

-Quan començares a interessar-te per les col·leccions?

Sempre m'han agradat molt les col·leccions, és una cosa que sempre m'ha cridat l'atenció. Quan tenia dèsset anys vaig començar una col·lecció de vins, en vaig arribar a tenir a prop de cent. Més tard, fa un parell d'anys, amb això d'anar a berenar i tastar vins vaig començar una altra vegada. Però aquesta vegada la vaig començar a fer de vins bons perquè tenc una amiga a Barcelona que té un bon restaurant i em va ensenyar com conèixer-los, com beure-los, com fer un tast... Així va ser com vaig començar aquesta col·lecció i encara la faig. Guard els vins a una bodega de pedra viva de ca meva.

-Tots poguérem gaudir de la teva col·lecció de quadres publicitaris mentre estaven exposats al local de les associacions culturals, quan començares a interessar-te per aquesta col·lecció?

Fa poc més d'un any vàrem anar a Barcelona i amb uns amics d'allà anàrem a un bar que estava bastant bé. Una de les parets del local ens cridà l'atenció perquè estava decorada amb aquests quadres i quedaven molt bé. Tenien les vases perfectes, estaven molt ben cuidats i encara feien més mirera. En vaig veure un allà que no he tornat veure; era un quadre de les caves Codorniu preciós. Així ve ser com li vaig dir a la meua dona que començaria aquesta col·lecció i així la vaig començar. Tothom em deia que eren molt difícils d'aconseguir però un col·leccionista no ha de desistir mai. Una col·lecció és bona perquè és difícil d'aconseguir. Fa més d'un any i mig que vaig al rastre que hi ha a Consell, és enorme, i aquí va ser on vaig trobar els primers quadres de la col·lecció. Llavors n'Andreu del pub també n'aconseguí un parell, un amic de Barcelona que té un restaurant un parell més i altres individus, que ja em coneixen, també me'n guarden quan en tenen. Heu de pensar que n'hi ha moltíssims de diferents de totes les marques i que ara ja no en fan a gairebé cap em-

presa.

-També ens han dit que col·leccions arbres. Parla'ns un poc d'aquesta col·lecció.

Col·leccions arbres i plantes poc comuns. No tenc arbres fruiters. Les tenc classificats en una plaqueta amb el seu nom comú i amb el seu nom científic. Ara ja en tenc vuitanta set de diferents i gràcies a la plaqueta no en compr de repetits. Les tenc sembrats al jardí amb una etiqueta a devora per poder-los conèixer.

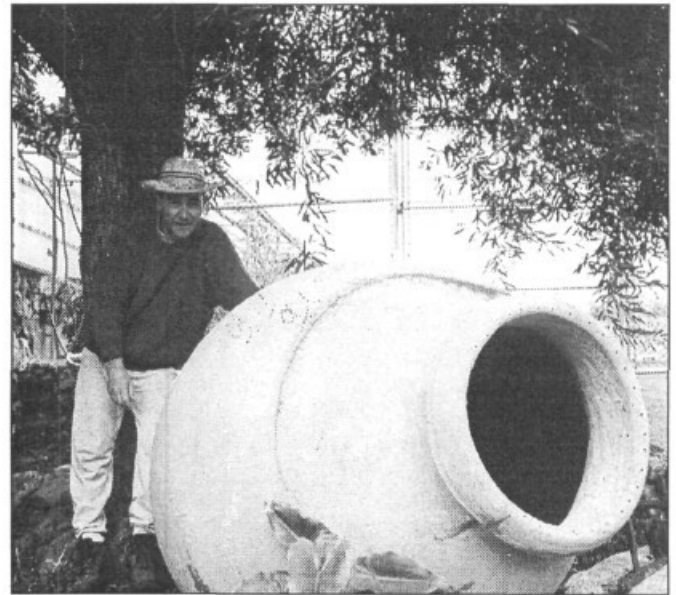
M'agrada molt anar cada diumenge al rastre de Consell

-En tens alguna més de començada?

Sí, també col·leccions piques d'aquestes de pedra o de marbre fetes a mà que abans hi havia a les cases de foravila. Ara ja se'n troben ben poques i les que es troben són com a foc de cares. La darrera vegada que vaig anar a Barcelona també vaig anar al rastre d'allà i en vaig trobar tres de marbre a molt bon preu. Ara ja en tenc dotze o tretze. També tenc devers quaranta àmfores, una de gairebé tres metres. Ara ja no crec que en comprí més perquè ja no sé a on les he de col·locar.

-És cert que t'agrada molt fer taules?

Una taula és una taula, o més grossa o més petita. Tothom sabrà fer una taula, o millor o pitjor. Allò que és realment difícil de fer amb una taula és fer-la a partir de coses senzilles i que quedi diferent a les altres, que tinguin detalls que cridin l'atenció i que la facin millor que una taula feta amb moltes coses. Li has d'encertar el color, la

En Rafel de "sa gerra"

fusta, el lloc on posar-la... Per això vaig començar a fer taules.

-I ja per acabar, voldries dir res més?

Sí, m'agradaria dir que ja està bé de criticar el jovent del poble. Els joves de Llubí fan el que fan tots els altres, surten i s'ho passen bé. En tots els anys que hem fet el torneig de futbol a ca meua mai he tengut cap queixa d'ells i puc dir que tots s'han dutxat aquí i n'han quedat a sopar més de cent trenta i n'estic ben content. Si he de dir el que pens és que hi ha pocs jovents tan ben avinguts i tan simpàtics.

Des de la redacció volem donar les gràcies a Rafel Munar pel seu temps i per haver-nos mostrat les seves fantàstiques col·leccions. No defalleixis i segueix endavant amb això que tant t'agrada.

Esperança Llompart Vanrell
M. Antònia Molinas Ramis

APOTECARIS SOLIDARIS, UNA ONG FARMACÈUTICA DE RECICLATGE I SOLIDARITAT

Què és i quins objectius té Apotecaris Solidaris?

Dins l'ampli panorama de les ONG's que existeixen a l'Estat Espanyol, són més bé escasses les que canalitzen els seus esforços cap a la doble funció de reciclar (o sigui, concentrar un treball concret sobre pautes de caràcter ecològic) i, a la vegada, explicitar plantejaments seriosos de solidaritat cap al Tercer Món (sota la consideració d'un comerç just i de transferència de fàrmacs útils cap a comunitats pobres). Així Apotecaris Solidaris (AS) neix a Palma l'any 1994, com a conseqüència de l'organització de diverses campanyes de recollida de medicaments, mogudes pels sagnants esdeveniments de Rwanda; per això va disposar, en tot moment, de la col·laboració de les farmàcies insulars i, sobretot, de la població en general. Es pot dir que els resultats varen ser un èxit sense paral·lel.

A partir d'aquests orígens, els objectius que AS es va plantejar eren i són concisos, però de dimensions importants:

a) **La salut**, per tal de contribuir a solucionar el gran problema sanitari mundial des de la perspectiva de l'ajuda farmacèutica.

b) **L'ecologia**, per tal de destruir de forma controlada els medicaments caducats i reciclar-ne els envasos, per protegir el medi ambient.

c) **El desenvolupament socio-econòmic**. Per emprendre accions pròpies de desenvolupament sobre la promoció d'arts i oficis, enviament d'instruments, foment de cooperatives i creació de llocs de treball.

d) **L'educació**, participant en projectes educatius modestos però d'enorme transcendència per a les poblacions subdesenvolupades, alhora que es realitzen campanyes d'educació medioambiental en el si de la societat mallorquina (com és el cas de la participació en la campanya "Mallorca Recicla Ara").

e) **La prevenció**, intervenint en aquells foros i organitzacions que assumeixen com a gran objectiu estratègic la prevenció de conflictes aportant propostes concretes de pau.

És fàcilment deduïble que aquests cinc objectius, molt ambiciosos, podrien haver quedat com a simples declaracions de principis. Les paraules són buides si no s'omplen de continguts específics. Però AS es va posar immediatament en acció, i va poder comptar amb el suport desinteressat de voluntaris i cooperants que fan possible l'assoliment d'aquests objectius. Però l'activitat diària d'AS ha estat i és substentada per dos eixos bàsics: el mediambient i la solidaritat internacional.

Resultats obtinguts dins l'àmbit mediambiental amb el reciclatge de medicaments.

BALANC DE L'ACTUACIÓ D'APOTECARIS SOLIDARIS FINS AL DESEMBRE 1997					
Anys	Medicaments recollits	Enviaments Tercer Món	Medicaments Inertitzats	Reciclatge Paper/cartró	Medicaments al magatzem
1994	2.186	865			
1995	4.767	966			
1996	15.375	3.727			
1997	28.351	4.311			
TOTALS	50.679 kg	9.869kg	11.742kg	3.550kg	24.617 kg
			(TOTALS 1994/1997)	(TOTALS 1994/1997)	
			11.742	3.550	

DADES DE LA RECOLLIDA FETA AL MUNICIPI DE LLUBÍ			
	Kg 1995	Kg 1996	Kg 1997
Caducats	8,2	20,7	41
Vàlids	6,8	27,3	57
Totals	15	48	98

Els medicaments són residus tòxics domèstics. Els botiquins casolans es troben, en moltes d'ocasions, saturats de productes farmacèutics que han tengut un ús escàs i que es conserven, tal vegada, pensant en noves utilitats. Malgrat tot, això no succeeix sempre: la mateixa caducitat de les medicines i els hàbits de consum de les famílies, tendents a adquirir nous medicaments, promociona el cúmul de petits stocks de productes la toxicitat dels quals està fora de tot dubte. Moltes de vegades, aquests petits magatzems domèstics de medicines són buidats a través dels desaigües de les cases, o llançats al poal del fems, sense que existeixi una noció del perill medioambiental que això suposa.

En aquest sentit, les medicines es col·loquen en el mateix lloc que les piles, els fluorescents, els vernissos, les pintures, els disolvents, o sigui, aquells residus qualificats sense embuts com a perillosos. AS va plantejar, des del principi, la necessitat de donar sortida a aquests botiquins domèstics d'una manera àgil, que complís amb els objectius de **reciclar i reutilitzar**. Per això, es formulà la metodologia de recollir les medicines en els mateixos punts de venda, la qual cosa ha facilitat notablement el treball de recollida i, a la vegada (i mitjançant una petita campanya publicitària exposada a les mateixes oficines de farmàcia), ha promogut una tasca important en relació a l'educació ambiental.

Aquesta recollida requereix un treball posterior de classificació dels medicaments, per si estan caducats o si encara poden ésser reutilitzats. Aquí la conjunció entre reciclatge i reutilització adquireix tota la força en un àmbit específic: el de la solidaritat. Les classificacions de les medicines exigeixen un treball pacient i concentrat, però amb resultats prou satisfactoris. Obtenim així diferents grups de medicaments en funció de la seva utilització posterior: la inertització (en cas del caducats), el reciclatge dels envasos de cartró i paper (en tots els casos) i la canalització cap el

Tercer Món (si les medicines no han caducat). Tota aquesta gran tasca evita un fet fonamental: la incineració de les medicines i/o l'abocament al medi ambient a través de les pròpies actituds individuals del consumidor.

Convé fer dues consideracions fonamentals arran de les dades aportades:

1. La capacitat de recollida ha augmentat notablement en els últims mesos, sobretot en relació a les medicines vàlides. Això suggereix que la nostra política de comunicació amb la societat, a partir de les oficines de farmàcies i de l'ONG, ha funcionat. La població s'ha encaminada cap a la revisió de les seves pròpies farmàcies i a traslladar a la farmàcia aquells medicaments, adquirits mes o menys de forma recent, per a la reutilització. Això significa, a la vegada, la reducció de riscos importants perquè s'evacuen cap a les farmàcies residus que, com ja hem dit, són altament tòxics i comporten perills per la seva mala utilització (consum per part de nins o ancians).

2. La comparació entre les dades dels mesos de 1996 amb les parcials de 1997 ofereix un panorama molt clar: s'ha iniciat un plantejament seriós de reciclatge de medicines a Mallorca, plantejament que obceix tant a la major sensibilització social sobre les qüestions ecològiques a l'illa, com a l'interès demostrat en quina part de les medicines aportades a la farmàcia es transfereixen a països pobres. Això indica que una bona part de la població ja sap que el reciclatge no només es redueix al paper i al vidre (tal vegada els materials més familiars per al consumidor, en relació a la seva reutilització), sinó que altres mercaderies d'aplicació més o menys quotidiana -és el cas de les medicines- són susceptibles d'un nou ús -complint així una funció social- i, al mateix temps, el reciclatge contribueix a evitar desequilibris ecològics.

Aina Salom
Antoni Contestí

L'EQUIP INFANTIL MARCA 34 GOLS EN DOS PARTITS

Futbol-7 veterans

3 novembre: Somnis Blaus, 8 - Sa Taperera-Portes Tugores, 0
 13 novembre: Sa Taperera-Portes Tugores, 1 - Indústries Semar, 4
 Gol: Miquel Gelabert
 20 novembre: Sa Taperera-Portes Tugores, 1 - Palerm Porreres, 5
 Gol: Damià Llabrés
 27 novembre: Femenias, 5 - Sa Taperera-Portes Tugores, 2
 Gols: Llorenç Llabrés i Sebastià Perelló
 1 desembre: Sportworld, 4 - Sa Taperera-Portes Tugores, 1
 Gol: Damià Llabrés
 11 desembre: Sa Taperera-Portes Tugores, 3 - Aeroport Palma, 4
 Gols: Antoni Planas (2) i Sebastià Perelló
 15 desembre: Sporting Palma, 11 - Sa Taperera-Portes Tugores, 1
 Gol: Pere Planas

Els alevins estan realitzant una més que positiva campanya

Futbol sala Nacional

14 novembre: Son Cotoner, 3 - Llubí FS, 1
 Gol: Tomeu Florit
 17 novembre: Llubí FS, 0 - Pretensats Ferriol Sineu, 1
 13 desembre: Llubí FS, 1 - Construccions Ramon Ferrer Inca, 1
 19 octubre: Llubí FS - Can Domingo Puigpunyent
 L'equip visitant no es presentà a jugar el partit i reunint el comitè de competició donà el partit per guanyat a l'equip llubiner.
 27 desembre: Bar Plata, 3 - Llubí FS, 4
 Gols: Joan Jaume Florit (2) i Montserrat Amengual (2)

3a regional

2 novembre: CDA Llubí, 0 - Atlètic Son Gotleu, 3
 9 novembre: Atlètic Peguera, 4 - CDA Llubí, 1
 Gol: Biel Perelló

16 novembre: CDA Llubí, 1 - Atlètic Sencelles, 3
 Gol: Pere Torrens
 22 novembre: Alcúdia, 6 - CDA Llubí, 1
 Gol: Damià Perelló (p)
 30 novembre: CDA Llubí, 0 - Binissalem, 4
 7 desembre: CDA Llubí, 3 - Esporles, 9
 Gols: Felip Jerez, Toni Oliver i Toni "Coramet"
 14 desembre: Esportiu Sa Vileta, 9 - CDA Llubí, 3
 Gols: Toni Guardiola i Damià Perelló (2)
 21 desembre: Campanet, 6 - CDA Llubí, 0

Cadets

1 novembre: P.Blaugrana de Llubí, 1 - Recreatiu Arenal, 5
 Gol: Adrià Pujadas
 8 novembre: Espanya, 5 - P.Blaugrana de Llubí, 2
 Gols: Arnau Alomar (2)
 22 novembre: P.Blaugrana de Llubí, 5 - Alcúdia, 3
 Gols: Arnau Alomar (3), Miquel Pascual i Jaume Tugores
 29 novembre: At. Rafal, 6 - P.Blaugrana de Llubí, 0
 6 desembre: P.Blaugrana de Llubí, 2 - Colònia, 8

El reporter de l'Udol captà un golàs de na Vanesa Perelló

Gols: Antoni Figuerola (2)
 13 desembre: P.Blaugrana de Llubí, 3 - Sant Alfons, 2
 Gols: Arnau Alomar (2) i Rafel Munar
 20 desembre: Son Ferriol, 2 - P.Blaugrana de Llubí, 1
 Gol: Arnau Alomar

Benjamins futbol-7

1 novembre: P.Blaugrana de Llubí, 1 - Espanya, 9
 Gol: Jaume Serra
 8 novembre: Sineu, 8 - P.Blaugrana de Llubí, 1
 Gol: Jaume Serra

SUPER BALEAR, S.L.

N.I.F. B-07564610

SUPERMERCATS DISCOUNT

JAUME SUREDA ESTRANY
 D.N.I. 41295317-J
 AVDA. JAIME III, 37

OFICINA: TEL. 85 20 50 FAX. 85 20 50
 Apt. Correus nº 6

07458 CAN PICAFORT
 MALLORCA
 Balears

ESPORTS

15 novembre: P.Blaugrana de Llubí, 1 - Espanya Atlètic, 4
Gol: Jaume Serra
21 novembre: Felanitx, 19 - P.Blaugrana de Llubí, 0
29 novembre: P.Blaugrana de Llubí, 1 - Campos, 3
Gol: Rafel Pascual
8 desembre: Porreres, 10 - P.Blaugrana de Llubí, 0
13 desembre: P.Blaugrana de Llubí, 1 - Montuïri, 4
Gol: Rafel Lluc Cladera
20 desembre: P.Blaugrana de Llubí, 1 - Petra, 11
Gol: Jaume Serra

El Llubí FS de Nacional ha anat de més a menys

Femení

8 novembre: Platges de Calvià, 3 - P.Blaugrana de Llubí, 0
15 novembre: P.Blaugrana de Llubí, 1 - Alcúdia, 0
Gol: Margalida Llompart
22 novembre: Sant Jordi, 3 - P.Blaugrana de Llubí, 3
Gols: Maria Rosa Serra i Margalida Llompart (2)
29 novembre: P.Blaugrana de Llubí, 0 - Peguera, 3
6 desembre: Algaida, 3 - P.Blaugrana de Llubí, 1
Gol: Margalida Llompart
14 desembre: P.Blaugrana de Llubí, 4 - Barracar, 0
Gols: Vanesa Perelló (2), Maria Rosa Serra i Margalida Llompart
20 desembre: Margaritense, 0 - P.Blaugrana de Llubí, 4
Gols: Vanesa Perelló, Neus Quetglas, Margalida Llompart i Maria Rosa Serra

Infantils futbol-7

1 novembre: P.Blaugrana de Llubí, 3 - S'Horta, 7
Gols: Pere Socias (2) i Joan Torrens
15 novembre: P.Blaugrana de Llubí, 18 - Rafal Nou 3
Gols: Jaume David Llompart (5), Biel Blanco (4), Martí Amengual (4), Pep Salvà (2), Biel Quetglas (2) i Pere Socias
22 novembre: Mariense, 5 - P.Blaugrana de Llubí, 16
Gols: Biel Blanco (8), Martí Amengual (3), Biel Quetglas (2),

Miquel Florit (2), Pep Salvà i Biel Martí
29 novembre: P.Blaugrana de Llubí, 6 - S.Sant Marçal, 2
Gols: Biel Blanco (5) i Jaume David Llompart
14 desembre: P.Blaugrana de Llubí, 3 - Arenal, 7
Gols: Martí Amengual (2) i Biel Martí
20 desembre: S'Arracó, 5 - P.Blaugrana de Llubí, 8
Gols: Biel Blanco (4), Martí Amengual, Pere Socias (2) i Jaume David Llompart.

Alevins futbol-7

8 novembre: P. Blaugrana de Llubí, 2 - Artà, 2
Gols: Jaume Socias (2)
15 novembre: Llosetense, 0 - P.Blaugrana de Llubí, 7
Gols: Tomeu Alomar (4), Biel Martí, Joaquim Capó i Joan Guardiola
29 novembre: Colònia, 10 - P.Blaugrana de Llubí, 0
8 desembre: P.Blaugrana de Llubí, 2 - Consell, 1
Gols: Miquel Florit i Joaquim Capó
13 desembre: P.Blaugrana de Llubí, 1 - Campos, 1
Gol: Joaquim Capó
20 desembre: Murense, 0 - P.Blaugrana de Llubí, 1
Gol: Joaquim Capó

Futbol sala Regional

7 novembre: Club de Vela Andratx, 2 - Llubí FS, 0
14 novembre: Llubí FS, 1 - Policia local, 1
Gol: Antoni Cladera
20 novembre: GESA, 4 - Llubí FS, 0
9 desembre: Llubí FS, 2 - S'Amagatall, 2
Gols: Pere Joan Ferrer i Damià Perelló
12 desembre: Galatzó, 4 - Llubí FS, 4
Gols: Toni Guardiola, Bernat Ramis (2) i Gabriel Vidal
19 desembre: Llubí FS, 3 - El Toro, 3
Gols: Gabriel Vidal, Toni Guardiola i Bernat Ramis

Petanca 2a Regional

2 novembre: Verge de Lluc, 7 - CP Avance Llubí, 2
9 novembre: CP Avance Llubí, 3 - El Patio AVSF, 6
16 novembre: Cas Capità, 9 - CP Avance Llubí, 0
23 novembre: CP Avance Llubí, 3 - S'Indiateria, 6
7 desembre: CP Avance Llubí, 5 - Bar Màlaga, 4
14 desembre: Unió Sóller, 5 - CP Avance Llubí, 4
21 desembre: CP Avance Llubí, 4 - At. Son Forteza, 5

Petanca 3a Regional

2 novembre: Inca, 5 - CP Llubí, 4
9 novembre: CP Llubí, 4 - Amanecer, 5
16 novembre: Son Cladera, 5 - CP Llubí, 4
30 novembre: Can Simonet, 5 - CP Llubí, 4
7 desembre: CP Llubí, 5 - Son Ametler, 4
14 desembre: U.E. Alaró, 4 - CP Llubí, 5
21 desembre: Son Gotleu, 9 - CP Llubí, 0

BAR BRISAS

Plaça de Sa Carretera - LLUBÍ

DROGUERIA

CAN PORRET

DOCTOR FLEMING N° 6
TELÈFON 52 21 92. LLUBÍ

PARC NACIONAL D'AIGÜES TORTES I SANT MAURICI

En el mes d'agost passat alguns dels membres del GELL (Grup Espeleo Lluibí) ens apropàrem a una de les regions més peculiars dels Pirineus, el parc nacional d'Aigües Tortes i Sant Maurici. Aquest parc és uns dels espais naturals més valuosos d'Europa, per la seva diversitat paisatgística, geològica i per la flora i fauna. Agafa el nom d'un dels llacs més bonics dels Pirineus i dels meandres (aigües tortes) que forma el riu de Sant Nicolau. Nombrosos cims del parc sobrepassen els 2500 metres d'alçada, constituint afilats curuculls amb impressionants desnivells. A més d'una exuberància d'aigua que forma nombrosos manantials i rius, i prop de dos centenars de llacs d'origen glacià. Una de les característiques del parc són els grans boscos d'avets, bedolls, faigs, pins negres i salzes, fistonejats de boixos, rododendres, gerderes silvestres i multitud d'espècies florals. La fauna presenta una gran riquesa i varietat; truites i talps de riu, tritons, colobres verdes i grogues, àguiles reals, galls salvatges i perdius niuals, xebel.lins de prat negres, rates d'aigua, esquiroles, erminis, martes, porc singlar, isards...

Existeixen dos accesos principals al parc; un accés oriental, des d'Espot, mitjançant una estreta i empinada carretera s'arriba a un prat devora el llac de Sant Maurici que fa a vegades de parking. L'altre accés és per la Vall de Boí, remuntant el riu de Sant Nicolau i les seves aigües tortes. En tot cas, la utilització de vehicles amb motor queda restringida a partir d'aquests 2 punts, tot i que les passetjades i les excursions a realitzar per caminants de mig nivell són abundants, entre paratges d'immensa bellesa. Aquesta vegada el nostre objectiu era la part oriental del parc, que a través del poble pintoresc d'Espot s'arriba a l'ample circ de Sant Maurici, punt de confluència de les valls de Ratera, Monestero i Subenix, coberts d'extensos pinars entre praderes, per on corren les netes aigües que aboquen a l'Estany que és un paradís per al qui trepitji aquestes terres marevelloses on la naturalesa ha donat tal forma que aquest petit racó pirenaic és segurament únic, per les seves característiques, fet que l'hi ha valgut per ser declarat parc Nacional.

Escollírem uns dels alts i escarpats cims que formen l'es-

tampa més clàssica i formosa del llac, anomenat Els Encantats. Conta la llegenda que fa molts d'anys hi va haver dos caçadors d'Espot que els diumenges, mentre tot el poble era a l'església a missa, es dedicaven a caçar tenint així avantatge damunt els altres. Diuen que Déu, que ho veu tot, un diumenge els castigà i els convertí en dues moles de pedra ("el Petit" i "el gran Encantat"), obligant-los a veure's reflectits des d'aleshores dins les aigües del llac de Sant

Maurici.

La nostra missió era l'ascensió al "Gran Encantat" de 2.747 metres pel canal de Monestero amb un tram difícil a la seva darrera part. Sortírem del llac de Sant Maurici remuntant la Vall de Subenuix fins un poc abans del Prat de Monestero on s'inicia la Valleta Seca, la qual vàrem remuntar fins al canal de Monestero que descendeix des de la vessant sud del "Gran Encantat", entalladura llarga i estreta de gran pendent i més de 400 metres de desnivell que pujàrem molt fatigosament a causa de la gran quantitat de pedres soltes que formaven una rosseguera no massa difícil. Guanyat així el Coll dels Encantats ens vàrem presndre un descans que aprofitàrem per menjar. Ja descansats iniciàrem el que resultaria ésser la part més difícil i perillosa, si no s'està atent, ja que començàrem a escalar els contraforts del curucull. L'ascensió des de la bretxa es fa sense preses, iniciant-se per la dreta, per les vessants d'Estanyserull, i en els últims trams posant molta atenció ja que existien diversos passos una mica esposats al buit amb molt de perill. Ja arribats al cim la panoràmica que es contempla és sorprenent, amb el llac al fons de la vall, les agulles que formen el curucull del "Petit Encantat" just davant que sembla que amb el braç estirat els pot tocar. Al darrera darrera tenim la Valleta Seca, la bretxa per on hem pujat i tota la vall Subenuix amb els Estanys i el Pic de Monestero al fons. Tot un plaer per a la vista i per a la ment. A llocs així el temps s'atura i ens podem fondre amb la naturalesa i arribar a comprendre-la i respectar-la millor.

Guillem Mulet
President del GELL

NOU POU

POLLASTRES, DESFET DE POLLASTRE,
GALLINES, CONILLS, OUS

DISTRIBUIDORS:

GERMANS PERELLÓ, S.A.

C/. CARDENAL CISNEROS, 65 • TEL. 88 10 32 • INCA

Construccions

Vicenç Bergas

Carrer Roca Llisa, 67
Tel. 52 21 04

HÈRCULES I LA PISTA D'AVENTURES, PROTAGONISTES DE L'EXCURSIÓ A PALMA

Una de les darreres activitats que realitzàrem, com ja informàrem al darrer Udol, fou la del taller de fang, taller que finalitzàrem el dia 8 de novembre amb la pintada de les figures que una setmana abans havien aconseguit amb tant d'esforç i il·lusió els més de trenta nins que participaren al taller. El cap de setmana posterior aprofitàrem el formós i calorós dia que feia per pegar un bot a l'Ermida. Allà jugà-

Els nins de l'esplai s'ho passaren bomba a la Pista d'Avventures

rem a tot un seguit de jocs populars i una vegada cansats berenàrem ben berenats. Els més petits s'engrescaren el dissabte 22 de novembre amb un apropiat, per aquestes dates, taller de calendaris. Els més grans, en canvi, iniciaren en aquesta ocasió un taller ben engrescador, activitat que consistia a realitzar una figura o dibuix a un mirall. Finalment els del segon grup s'inclinaren per treballar la fusta, realitzant amb uns cullerots uns originals clauers, que a hores d'ara segur deuen tenir penjat a un lloc ben vistós de casa seva.

El dia 29 de novembre, mentre els més grans acabaven el taller de miralls i els de tercer i quart realitzaven el taller de calendaris que una setmana abans havien realitzat els més petits, aquests darrers iniciaren un taller de mòbils, taller que finalitzaren el 13 de desembre. Aquest mateix dia els grans aprofitaren l'ocasió per donar una mà a la Comissió de Reis, i pintaren de bell nou l'estrella i la bústia que cada any serveix per a depositar la gran quantitat de cartes que els al.lots llubiners fan arribar a Ses Majestats d'Orient. Per altra banda, el grup segon, els dels mitjans, començaren a pintar un seguit de murals que cada any feim per a engalanar la carrossa dels Reis. Nadal s'acostava i a l'esplai ja es notava! La setmana següent, mentre els més grans i del grup de tercer i quart continuaven amb les seves tasques respectives de les festes de Nadal, és a dir amb la repintada de la

bústia i l'estrella i amb la també pintada dels murals, els més petits es dedicaren a engalanar ben engalanat el local de l'esplai i un arbre de Nadal que havíem aconseguit per a l'ocasió. El dissabte 27 de desembre continuàrem amb les carrosses, excepte els del primer grup, els més petits, que anaren fins a la plaça del molí de Son Rafal a passar una estona entretinguda amb un bon munt de jocs que els seus monitors respectius els havien preparat.

El diumenge 28, dia dels Innocents, l'aprofitàrem per reunir-nos tots a la plaça de l'Església i participar a un total de quatre tallers que amb ocasió de l'arribada dels Pages havíem preparat a petició de la Comissió de Reis. Un de titelles, un de molins de vent, un d'estampació de fulles seques i un altre també de fulles seques foren els tallers als quals més de seixanta participants s'engrescaren. Fins i tot més d'un pare hi participà. A l'endemà Palma esperava els gairebé quaranta al.lots que s'havien apuntat a l'excursió. Havíem decidit anar a veure la pel·lícula Hèrcules, versió en català és clar, i anar a passar una estona entretinguda a las Pista d'Avventures. Abans d'anar a veure la pel·lícula anàrem a veure un betlem articulat ben a prop de la plaça de l'Olivar. Després partírem cap a Multicines Portopi a veure i gaudir d'aquesta nova producció de Walt Disney. El castell de Bellver fou el lloc que triàrem per anar a dinar. Tot d'una després de dinar ens dirigírem a la tan esperada Pista d'Avventures, on nins i monitors passàrem gairebé tres hores ben entretinguts i ocupats a la pista de golf, al kareoke, a la pista de futbol, a la tirolina, al circuit de jocs populars, etc. Passades les set de l'horabaixa arribàrem ben cansats a Llubí i aquesta activitat posà el punt i final a les activitats del 1997. Des d'aquestes planes volem agrair l'ajut que l'Ajuntament ens concedí per poder realitzar aquesta excursió que de ben segur l'any que ve tornarem a repetir. Bé, això és tot. Només desitjar-vos que hagueu començat amb bon peu aquest 1998 i fins una altra!

Monitors del club d'esplai "Es Turó"

Ca Na Rectoreta

Perruqueria home i dona

Carrer Traginers, 14 • Tel.: 52 25 76 • Llubí 07430

- ALUMINIS
- VIDRES

**ALUMINIS
ALOMAR**

Joan Alomar Ramis

Carrer Creu, 23 - Tel. 85 70 91 - 07430 LLUBI (Mallorca)

més blanca
lavanderia

**Avinguda San Vicenç
Muro**
Tel. i Fax: 86 00 65

QUAN LA POLÍTICA SIGUI UNA SECTA DESTRUCTIVA

Vatua, vatua, vatua, revatua cent mil vegades. Ens podrien pastar i tornar-nos fer. Ja som aquí, a les pàgines grogues d'UDOL. Malgrat les nostres protestes, fax, telefonades, instàncies, suggerències, etc, etc, hem de sofrir i airejar les petriparrafades que amollam a les pàgines més pudentes. Bono, bono... i què hi farem?

EMROLLS està perplex, sense arribar a la indignació, no ens queda més remei que escriure alguna cosa. No és ni pel públic, ni per amor propi, ni per res d'això. És per la punyetera rutina. "Punyetera"? Políticament correcte per amunt, políticament correcte per avall. "Al.lots, al.lotets, heu d'emprar paraules adients, ben-sonants, res de paraulotes", ens diuen. A ca una puta! Si volem dir puta rutina direm puta rutina. Que se la passin pel forro a la "políticamentcorrectasocietatqueenshatocatiure". Au! ja ens ha sortit l'adrenalina o la noradrenalina acumulada. Anirem a la palla i qui no en vulga que giri pàgina.

- Venga Uliana comença tu que tens més làbia.
- Ves-te'n a cagar floretes Aligi.
- Tens raó.

Pensau amb la dita: qui té la cuixa fluixa, té l'ala de palla. Idò! alerta amb les volades.

- Si no mires la naturalesa no coneixeràs res, ni a tu mateix.
- El calendari d'enguany té un bon parany. A Castell Llubí amb la dèria de fer coses i coses, fins i tot, els nostres representants de l'ajuntament fan l'any 1998 més llarg que a la resta del món. L'ajuntament de Castell Llubí pareix que va gros. I com que qui té un bon esplet d'albercocs no passa pena de confitures, el mes de febrer de 1998 tindrà 29 dies! Jo feliç i content, i a pegar bots que sonen xeremies...

- Desconcerts: preu de l'entrada: un sac de paciència. El PumP (associació artísticoludicomusical-¿cultural?), sempre amb les darreres tendències musicals, han posat en marxa el nou cicle "Música des del desconcert". Es tracta de funcions musicals que consisteixen en fer esperar el públic fins al desconcert. Una proposta desconcertant, com sempre!

- Okupas a l'ajuntament? Noooo!
- Sí, va ser ell. Figura electrizant, crac de la comunicació de masses, mestre de professors, aquell que amb la seva mirada picaresca és capaç d'encaptivar la més insedible de les senyorettes, aquell que de la seva inesgotable font de recursos han sorgit els discursos i les elucubracions mentals més sublimes mai escoltades. Com es de suposar no ens podem referir a cap altre que no sigui l'as de la clenxa en el mostatxo. Idò, ell amb la seva particular elegància, sortosament em va fer recapacitar i possibilitar el meu ascens inaturable (fins ara) en aquest embolic de planeta. Rectificar és de savis, mai sabrem fins on pot arribar aquest immens món de la comunicació. Gràcies José Mari, la teva amiga Espe t'envia les més carinyoses salutacions educatives per a tu i els teus.

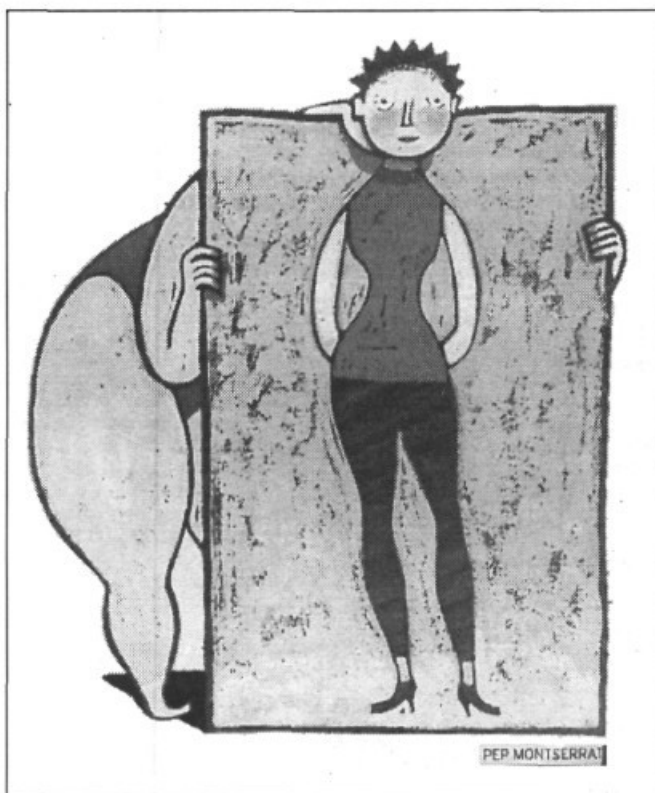
- Carta anònima sobre les relacions íntimes i extramatrimonials dels nostres regidors i regidores del magnífic ajuntament i de la gent-set de Castell Llubí: hem decidit no publicar-la. Pensam que encara no anam tan a la deriva com per endinsar-nos en la vida "rosa" de la nostra gent-set. Per favor, pregam a aquest senyora que no s'atura d'enviar-nos cartes sobre aquest tema que desisteixi en l'intent i deixi d'enviar-les. Gràcies. (si fossin videos...)

- Algun representant del nostre Magnífic ha de menester un PT, però a correuata. Persones grates PTegen pel cap, poden esclatar en qualsevol instant.

- Diuen que el Bonjes-s va ser un bon nin. Diuen que va desaperèixer. Diuen que va ser Judes. Diuen que no el veuen ni el volen mostrar. Diuen que de bons nins n'hi ha molts, però també diuen que n'hi ha algun de dolent.

- Un regidor popular és un regidor molt conegut o és el regidor d'un determinat partit?

- La política artísticoludicomusical-¿cultural? del l'Associació PumP no acaba amb el teatre i la música. La darrera innovació:

(Font: Magazine)

"Espectacle musical-comentat de les dotze campanades, el raïm i el feliç any nou" Encara que amb un títol llarg va ser un espectacle curt però punyent.

- Ens interessa tant el futur perquè el present continuament ens està engoixant.

- Aquella lluita que allibera els mals somnis, és la lloança repressiva i a la llarga el desenllaç, com el brollar d'una malifeta. Els llavis esglaiats, tenyits d'una saliva espesa, ja mullen part de la galta i els ulls, plens de llum, enlluernen la ploranera mirada. Una altra vegada la lliscada.

- R de Teatre. Darrerament el PumP li ha pegat per fer teatre a dues bandes. Es tracta de fer dues obres de teatre a la vegada, dues obres que es complementen, encara que interdependents. Per una banda hi ha el públic expert que contempla l'obra de l'escenari i per l'altre el públic d'excepció que contempla la "R de Teatre". Els "R de Teatre" s'asseuen entre el públic i comencen la funció abans de l'hora prevista i encara la segueixen quan els de bon de veres ja l'han acabada.

- Sempre m'han agradat les sorpreses, però cap com aquesta. El dia que em va arribar la nota anunciant el convidat per a la recepció dels reis vaig pensar que tot hauria canviat a la meua vida. M'havia d'afanyar, quedaven pocs dies per a la cita i ja que eren unes dates tan entranyables aprofitaria per gastar els estalvis en algun present. Un equip d'esqui al rei, a la reina una entrada del cicle "Música des del desconcert", una pilota de handbol signada pel CDA per Undargarín. A les princeses un "val" per a una sessió de bellesa a ca na Rectoreta i a Marichalar una tallada de cabells a can Tomeu "Titina". Al príncep res... castigat fins que no trobi allota.

Va arribar el dia assenyalat, la plaça estava a vessar de gent, com m'esperava. Oh! quina alegria, seria un dels protagonistes de la nit. Ja a dalt de la rectoria els nervis em roagaven el cos. Al cap d'una estona compareixen tres senyors ben vestits, molt ben plantats i de gran cuirassa, quadrats que diríem. Deuen ser els tres guardaespalles, vaig pensar.

Els tres homonots se m'acosten. Ei, ei que jo som de l'ajuntament, estic convidat. A veure si ara em voldran treure la freixura.

Vaig quedar de pedra quan foren els tres homes els que em feren un present a mi. Bé... guardaré els meus regals per una pròxima ocasió o els duré a una ONG, ara està de moda. Ja m'estranyava a mi que em convidassin a una recepció dels reis i encara no comprenc què hi feia l'ajuntament. Una altra cosa que no entenc és per què m'obsequiaren amb carbó...

- La nostra benvinguda a s'Oratge.
- Una utopia era com que el CDA aconseguís algun punt. Improbable però no impossible. Ara sabem que les utopies es poden aconseguir.
- Cagarro.
- Acudit. Un vampir li diu a un altre: Anam a mossegar a alguna al.lota garrida. No gràcies, avui he trobat una compresa i m'estim més fer una infusió.
- ...sobre les teves idees hipòcrites, covards. Cínica rialla, i els teus companys també botxins, et recolzen. Tall d'ous! La veu m'esclata dins la ment. El segell te l'aferraria pel cul! La nostra impotència dia a dia, hora a hora, llaurarà el camí. Ai de tu! De botxí a víctima. La flor ja no té pètals, i tu alerta. Pobret! no ets res.

- Tenir mala llet no és sinònim d'esterilitat.
- Amor, amor, poc és vostre poder per altre hom, com jo, fer tant amar.
- Anau, anau vostres armes provar en contra aquell qui vostre no vol ser!

Ausiàs March (1397-1459).

- Per somiar no cal dormir, el que cal és viure i voler viure.
- Som addicte però no em vull desenganxar. He perdut quaranta quilos, faig esport, tenc una alimentació sana i equilibrada, no fum, no bec. La meua addicció em fa anar de bòlit. M'agrades Anastasi, et sent dintre meu i el gust espàsmic em comou de cada dia més. Anastasi, jo vull conviure amb tu però em prens cada vegada més la meua identitat, som una mutant? Quasi bé sí. Els teus moviments placenters, arrítmics, dins els meu cos són el volcà que fa emergir les meves sensacions més primàries cap a tu. Però Anastasi, m'estic quedant seca. El teu ritme és frenètic, agobiant, i de cada vegada em costa més seguir aguantant aquesta passió que a tu et desborda. Anastasi, he parlat amb el metge i m'ha advertit que això de la "Solitària" és un mal per a mi, que si no ho deix en puc pagar les conseqüències. T'hauràs de cercar una relació més estable. Digue'm adéu Anastasi, sempre et tendre present.

• "La Veu de Castell Llubí": "so <<.....>>, jugador del CDA, bitte me hissieron un traje".

• Ens demanam per què cony? Per què cony si volem disfrutar del poliesportiu ha de ser el d'un altre poble? És públic? O si compram accions abans del maig tendrem prioritat en el "prorateo". Volem suposar que la dèria neoliberal del PP no ha arribat tan alluny. ("prorateo": paraula totalment incorreta, però perquè l'entenguin).

• Sopa d'amor: dos tassons d'aigua, una pastilla d'avecrem, un pelineu de sal, una cullerada de sopa de lletres i molt d'amor en el remanar.

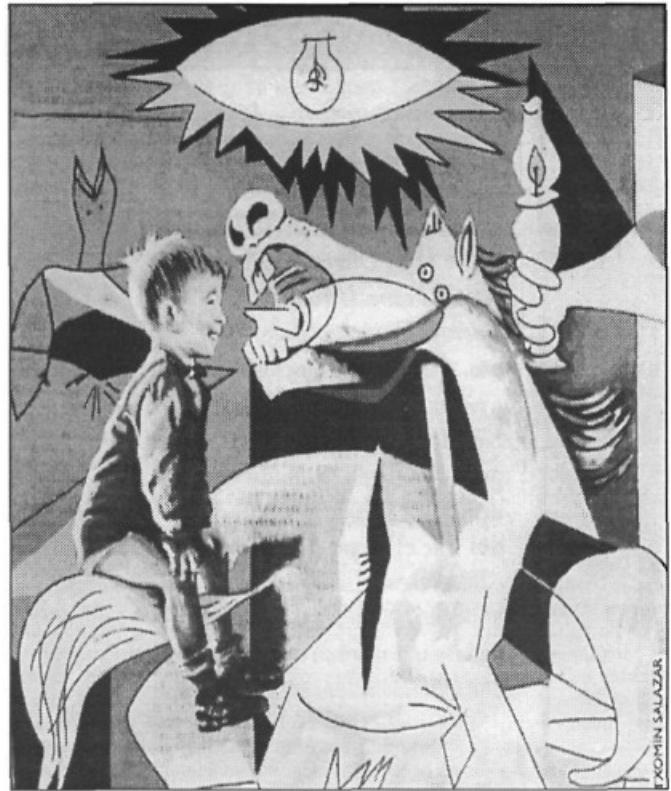
• A Castell Llubí tenim el triangle del bakallà fregit.

• La sort, una de les més poderoses maldats, agafa de sobte als poc sortats ninets que d'esquena veuen el futur més immediat. Dues rajoles mal col.locades, i què? La casa és preciosa, tota a costa de roboratoris, mal papers, enemistats, i què? Tu saps que la vida no és vida, doncs deixa'm en pau.

• Els set manents, na Blancaneus, la Bruixa i el Príncep es disposaven a començar l'enèssima sessió plenària. S'obri la sessió! Diu na Blancaneus. El Nanet Despistat no sap per on van els tirs i mira el Nanet Benposat perquè l'informi in situ sobre els temes a tractar.

Els demés, impacients, esperen que es comenci amb el primer punt del dia. Mentre tant la Bruixa es descambuixa. Avui en dirà alguna de les seves. El Príncep, veient l'actitud de la sogra, acota el cap i espera l'esbatussada.

La sessió és curta i avorrida. Tothom espera la besada final del Príncep. El protocol s'ha de complir. Na Blancaneus s'ajaça, el Príncep es col.loca el nus de la corbata, es xifona la boca amb un

(Font: La Revista. 22-10-1995)

esprai amb aroma de roses i parteix amb un caminar elegant però discret cap a la bella donzella. A la Reina bruixa li cau una llàgrima, els nanets fan bauxa, l'espectació és màxima. La sessió és a punt de tancar-se... Un dels nanets crida "ha de ser amb llengua, ha de ser amb llengua". El Príncep es torna xifonar, es retira els cabells de davant la cara, es frega el llavi amb el dit, es treu les ulleres de sol i li entaferra una besada al front. Na Blancaneus, enfadadíssima, li penja una forta mamballeta, amb una besada tan "cursi" tan sols l'haurà migdespertada. De llavors ençà si coneixeu una Blancaneus que se la veu però no se la veu perquè no arriba a perdre mai la son i un príncep amb cara de Blancaneus a causa de la galtada podria ser que fossin els del conte. Conte contat, conte contat.

- El gest és la síntesi de les paraules.
- Calla dins l'oblit i llegeix l'elegia als malalts. no pretenguis el meu fàstic enginyós o guanyaràs llurs consols. sacrificis sagnants dins mons cruels privilegis dels sants per patir desconcerts. ànsies de mons descoberts per infames gegants. de la gèlida mar a la càlida neu. els dimarts dematí a la plaça de la carretera sempre hi són, allí, devora el domàs fan xiular orelles i vomiten brutors.

Adéu, adéu, adéu, EMBROLLS es despedeix d'aquí a un parell de paraules. Quan hagueu acabat de llegir aquesta embrollada mental haureu crescut una miqueta més, malgrat sigui en la ignorància. La llum del silenci que s'apagarà amb el darrer punt serà un alivi per a vosaltres i per a nosaltres. Vosaltres perquè tanta banalitat us cansa i nosaltres encara que tenguem més corda el xec del president només ens arriba fins aquí. Ala! a cobrar i fins que un dia ens tornem embrollar.

L'amor entra pels ulls i surt pel penis.
Salvador Dalí.

aaaaaaaaaUliana MarxooooAligi d'Úvilaaaaa

CAN CANYARET

Era a mitjan capvespre i hi havia molt de trull a can Canyaret de son Mulet, una caseta a fora vila, ran de la carretera que va de Llubí a Santa Margalida. Molts de preparatius, perquè al vespre hi havia d'haver una gran festa: el ball del sequer. Havia plogut al matí i l'aire s'havia refrescat una mica. Ja no feia aquella calorada dels altres dies, que no era aguantadora, havia fet una setmana de tanta calor que un suava la moca. Però, aquell vespre s'havia refrescat i una agradable oloreta de terra banyada embaumava els pulmons.

Hem dit que s'hi notaven molts de preparatius: un ribell de bunyols amb mel, un plat d'orellanes, i tota casta de menjua per satisfer els més exigents paladars. I perquè no hi mancàs ni un amén, tota casta de botelles de licors, d'aquells que tiren un home d'esquena. Havien preparat i hi era allà damunt una taula una grandiosa coca de motlo, que era una sorpresa i que per endavant us podem anunciar que era de serradís, ben ensucrada que era tota una obra d'art, tan ben feta que no se distingia amb la vista d'una de vertadera. Amb ella només s'enganaria el primer, el més atrevit.

Totes les casetes de sequer de la rodalia hi estaven convidades i totes les figueraleres, jovenetes totes, i les altres ja més empeses d'anys també feien comptes d'anar-hi, perquè no volien perdre's la festa de final del sequer. I fins i tot més de dos padrinetes i padrinetes, que aquell vespre reviscolarien i recordarien el temps primers.

A les nou començaren a comparèixer els convidats, que, a la clastra, davant la caseta formaven un bon redol. No hi mancaren les guitarres, ni els flabiolos ni les castanyetes per al ball, que va ser ben vitenc. Les fadrinetes, ben empiulades i amb les galtes ben enceses, prest es tiraren al mig del rotlo amb els seus enamorats, botant i ballant com a perns de rifa. I la sorpresa més grossa foren les xeremies que també hi vengueren de la part de Binifalet, per sumar-se a la festa.

Amb les veus ben galajades -les de can Canyaret sempre tengueren una veu molt bona- i com a amfitrions volgueren fer els honors a tots els convidats, que eren un bon estol. Boleros i jotes, una darrere l'altra se succeïen i els balladors més falaguers que daines botaven ben lleugers i elles ben lleugeres, amb un esplet de mambelletes dels assistents, que n'estaven embadalits.

Els infants prest aclucaren els ulls, empesos per la son, i la lluna s'havia enfilat ben amunt. A la fi, a les males hores de la nit, molts ben amaradets del suc de les botelles i més tips que "els tords d'olivó", determinaren donar la festa per acabada. Bona nit, bona nit... I que l'any que ve no n'hi manqui cap!

P.Joan Llabrés Ramis

(Font: Rondalles Mallorquines d'en Jordi d'es Racó)

Perruqueria

Tomeu "Titina"

Home - Dona

Plaça des Mercat, 11
Tel. 52 00 47

Sineu
Tancat els dilluns i divendres

TAXI - LLUBÍ

☎ 52 24 61
85 70 28

☎ (908)
MÒBIL 53 36 80

C/. Sta. Margalida, 16

LLUBÍ

SA TAPERERA

BAR - RESTAURANT

CUINA MALLORQUINA
CARN TORRADA

C/ Doctor Fleming, 5 • 07430 Llubí
Tel.: 52 21 95

FERRERIA

BARTOMEU PERELLÓ

Sa Carretera, 40 - Tel. 52 23 72 - LLUBÍ

Foto

Planas

Plaça de la Carretera, 7
Tel. 52 21 76 - Llubí

CONSTRUCCIONS

DARDER

Sa Carretera nº 46, 1er
Tel. 52 23 16 • Llubí

"SA NOS TRA"

CAIXA DE BALEARS

**Ca'n
Riera**

TALLER CAN RIERA S.L.

Taller mecànic

Servei públic de transports amb grua

Carrer de la Carretera, 5
09430 - LLUBÍ

Tel. i Fax: 85 80 87
Mòbil: 908/43 55 50

TINTORERIA - RENTADURIA

TOT NET

Mercat des Tennis

Juan Crespi, 13
Local 4
Tel. 45 48 98

Los Geranios

Sta. Catalina de Siena
Local 10
Tel. 71 38 74

PALMA DE MALLORCA

Forn Ca'n Ramon

Carrer Sa Carretera, 49

Tel. 52 2177

LLUBI

Pub

6 caïres i 3 roperos

Doctor Fleming, 1 • Tel. 52 25 40 • Llubí

TEMPS DE MATANCES

Els hiverns, pels nins i nines, eren gairebé una festa contínua amb la celebració de les matances. Poques eren les setmanes que no es matàs un porc a ca uns cosins o a ca uns amics o veïnats. La participació de la gent menuda a la festa familiar de les matances poc tenia a veure amb la feineda de desxullar l'animal, fer rodar la capoladora de la carn o pastar la sobrassada. Els nins seguïem un altre ritme. Un ritme potser no tan atrafegat com el que duïen els matancers i matanceres grans, però de ben segur molt més engrescador.

Alguns nins més grandets, s'aixecaven amb son pare o amb el padrí. Tot era fosc. Aquell dia eren els primers en botar del llit. La seva missió era pegar foc a la caldera i tenir a punt l'aigua ben calenta per, quan a trenc d'alba vinguessen els matadors, poder escaldar i pelar l'animal. Aquest acte suposava per a l'infant una mena d'heroïcitat que el feia créixer un pam.

L'altre acte matiner, propi dels nins, consistia en aguantar la coa del porc mentre aquest, ajagut a la banca per la força d'un grapat d'homes, era sacrificat d'un encertat cop de coradora que feia regalimar la sang dins aquell insubstituïble ribellet amb brec. Després, aquell apèndix del porc es passejaria tot el sant dia penjat a les esquenes dels matancers, enganxat per sorpresa amb una agulla tancadora.

Abans de sortir al carrer, quan ja no quedava gens de porc damunt la banca, homes i nins es trobaven amb un dels gaudis més suprems que es poden descriure. Era l'hora de tastar el porc i berenar. Cada un anava a torrar al caliu el tros de carn magra que més li agradava. Mai més no he tornat a sentir un gust tan saborós al paladar com la d'aquelles tallades fumejants i matinenques.

Panxa plena era l'hora d'anar al carrer. Els nins i les nines matancers tenien quefers distints. Les nines, totes amb el seu canyamet. Aquests davantalets de les nines matanceres eren sempre

iguals: blancs, sense pitrall i amb dues retxes vermelles posades amb sentit vertical. La festa de les nines consistia en recórrer els principals carrers del poble agafades de les mans, tot cantant cançons de matances típiques, apreses dels avis:

Jo vaig a matances
a cas meu padrí
avui tot lo dia
i demà dematí.

Molt m'agrada anar a matances
per menjar molt de trempat.

Un home quan ha sopat
pareix que té dues panxes.

Algunes vegades, però, quan succeïa un esdeveniment important o quan senzillament la musa popular sentia el fibló de la inspiració, sortien cançons que corrien els carrers com a sagetes enverinades. Cançons que no reproduïm per no ferir susceptibilitats.

El nins teníem altres curolles. Anàvem a comprar mistos de fer pets, bombetes, coets i pedres fogueres. Armats amb aquest arsenal ens escampàvem pel poble i, tocar bauleta, obrir la porta d'una casa, tirar-hi un coet o una bombeta i arrancar a córrer tot era u. Quan estàvem més tranquils, rascàvem els mistos de fer pets per les façanes i produïem renous semblants a diminutes traques de Sant Feliu. Al vespre era quan fèiem anar les pedres fogueres per les voravies o superfícies dures i després les agafaven

entre les mans i quedàvem embadalits amb les fosforescències que desprenia.

Aquesta gresca, la de les matances i tot el que aquest costum, avui encara vigent, envoltava i produïa, tenia lloc quasi sempre cada dia festiu des de que el temps refrescava fins a prop dels Darrers dies.

Jordi Soler

(Font: Rondalles
Mallorquines d'en Jordi
d'es Racó)

